ОРНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 177 (12081)
1969 оной июлиин 31,
четверг

Сэн 2 мүнгэн

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР И. Л. АЛЬЦМАНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХУНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын физическэ культура ба спортын эмхинүүдтэ удаан саг соо, һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, туризмын талаар областной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Альцман Исай Леонтьевичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1969 оной июлиин 30.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СЕССИ

ФСР-эй городуудые, худэлмэришэнэй тосхонуудые, худөөгэй һуурин рнуудые бүри болбосон түхэлтэй болгохо, тэдэниие үбэлдэ бэлдэхын тула совет ба ажахын зургаануудай дүүргэхэ зорилгонууд тухай

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. А. ДЕМЧЕНКЫН элидхэлһээ

...лые Верховно Соведэй сессиин зүбшэн хэлсэл- ...Рэй Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө табиһан ...й Программын, партиин XXIII съездын шиид- ...эрилтэнүүдһээ эшэ үндэһэтэй байна.

...доторхи городууд ба хүдэлмэришэнэй тосхо- ...социалис түхэлэй ажаһуудал байгуулхын тула ...гдээ. Хото городууднай бүхы оронтоёо хамта ...устриальна хүгжэлтынь темпые элирхэйлэн ...ет засагай жэлнүүдтэ РСФСР дотор 583 шэнэ ...согдоо. Тэдэнэй нэрэнүүдыньшье түрүүшын ...дэй габьяата сагые, дайнай һүүлээр арадайн ...эргээһэн, саашадань хүгжөөһэн жэлнүүдые һа ...най—Магнитогорск, Новокузнецк, Комсомольск, Братск, Ангарск, Зеленоград болоно. Ородой Ленинград, Владимир, Свердловск, Куйбышев, ...рький, Челябинск, Владивосток болон бусад ...хубилаа.

...гуудта мүн лэ эли бодо хубилалтанууд боложо ...ан деревнинүүд, станицанууд, аулнуудай ...сагай колхозно, совхозно болбосон тосхонууд ...аг городойхидол хэрэглэдэг байһан олон ...таряашадай ажаһуудалда юрын үзэгдэл боло-

...ераци дотор гэр байрын-коммунальна ажахы ...олжээнэй анхарал хандуулагдана. Һүүлэй үе- ...е хүгжөөхэ хэрэгтэ жэл бүри 7 миллиард ша- ...ондоогоор хэлэбэл, республикын арадай ажахы- ...дааг бүхы капитальна һомололгын 20 гаран ...бигдана.

...ераци гэр байра барилгын дэлисэ ба темпын ...орон соохидол адляар, дэлхэй дээрэ түрүү ...РСФСР-тэ урда тээхи 10 жэл соо баригдаһан- ...ехэ талмайтай гэр байра һүүлэй 10 жэл соо ...оруулагдаа. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын ...туршада 19 миллион шахуу хүнүүд шэнэ бэй- ...һан, хуушанаа һэльбүүлэн заһуулһан байна. ...байрын баригдабашье, гэр байрын асуудал ...элтэй байһаар. Тиимэһээ гэр байрын барилга- ...мүнгэ зөөриие хүсэд бүрин ашаглаха, байрын ...ха саг соонь ашаглалгада оруулха гээшэ онсо ...шанартай болонхой.

...а, гэр байрануудые ашаглалгада оруулха түсэб ...р ходо дүүргэгдэнэгүй. Зорилго юуб гэхэдэ, ...жэлэй үлэһэн хоёр жэл соо городууд, хүдэл- ...хонууд, колхозууд ба совхозуудта хамта дээ- ...ион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүү- ...культурно-ажаһуудалай барилгын түсэбүүдые ...дүүргэхэ шухала байна.

...сарагын ба гоёохо хүдэлмэриин шанар ту- ...хандуулха, байрын гэрнүүдэй, тэдэнэй досоохи ...төхөөрэлгын ба газаа талынь планировкые һайжа- ...далнуудта анхарал хандуулха шухала.

...фондые эрхим һайн байлгаха, зүбөөр ашагла- ...ммунальна ажахын эмхи зургаануудай хүдэлмэ- ...шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Мүнөө үе- ...коммунальна ажахын хубида РСФСР-эй бү- ...ын гурбанай нэгэн тухайнь хүртэнэ. Энэмнай ...совет хүнүүдэй ажалаар бии болгогдоһон, ...асари ехэ баялиг гээшэ. Энээниие али бүхы ар- ...хямгадаха хэрэгтэй гэжэ В. А. Демченко он- ...лэбэ. Гэр байрын фондые бүрин һайн байлга- ...гдэхэ хүдэлмэридэ тэндэ байдаг хүнүүдэй эдэб- ...адахань тон шухала. Тус асуудалда нютагай ...анхаралаа хандуулдаг газарнуудай гэр байра- ...нүүд, территоринуудынь эли бодо һайжаран- ...эг Костромской областьдо, Великие Лукида, Краснодарта, Волгоградта һайн байна.

...хото городууд ба хүдэлмэришэнэй тосхонууд- ...рануудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэг жэл ...на. Гэхэ зуура, гэр байрануудые бүхы талаарнь ...олгохо хүдэлмэри мүнөө сагай эрилтэдэ үшөөл ...сэнагүй гэжэ элидхэл дотор тэмдэглэгдэбэ.

КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдтэй зохилдуулан, энэ табан жэл соо бүхы городуудые уһаар сэхэ хангажа гол түлэб дүүргэхэ, хүдэлмэришэнэй тосхонууд ба хүдөө һуурин газарнуудые уһаар сэхэ хангалгын хэм хэмжээе нилээд дээшэлүүлхэ зорилго табигдана.

Гол горход ба нуур сөөрэмүүдые предприятинуудай гаргаһан муухай уһаар, агаарые — промышленностиин тооһо тортогоор бузарааха ябадалһаа хамгаалгын хэрэг улам һайжаруулха асуудалда элидхэл дотор ехэ анхарал хандуулагдаа. Энэ хэрэгтэ гүрэнэй зүгһөө жэл бүри ехэ мүнгэн һомологдодог байна. Федерациин правительство республика бүхы ехэ ехэ гол горход, уһа сөөрэмүүдые ашаглалга гуримшуулха, хамгаалга улам һайжаруулха, агаарые түнгалаг сэбэр байлгаха зорилготой тодорхой хэмжээнүүдые гараалһан ехэ түсэб табинхай. Гэхэ зуура, тиимэ программа дүүргэлгын талаар горитой дутуу дундануд бии. Тэрэнэй гол шалтагаануудайнь нэгэн юуб гэхэдэ, уһа ба агаар сэбэрлэхэ, газ ба тооһо тортог хааха төхөөрэлгэ бариха асуудалые хэдэ хэдэн министерствэнүүдэй, албан зургаануудай ба промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд хэрэгсээдэггүй байна, тэрэшэлэн «РСФСР-тэхи байгаалиие хамгаалха тухай» хуули сахилгын хойноһоо нютагай совет зургаануудай хиналта һуладана. Котласска, Архангельска целлюлозно-саарһанай комбинадуудай, Орско нефть буйлуулдаг заводуудай гаргаһан муухай уһан тэндэхи гол горход ба нуур сөөрэмүүдые муухай болгодог байһаар. СССР-эй Хара металлургиин министерство Магнитогорск, Новокузнецк, Новотроицк, Череповец гэжэ городуудтахи промышленна предприятинуудай хорото тооһо тортогоор агаар муухай болгодог ябадал зайсуулхын тула үрэ нүлөөтэй хэмжээ абанагүй.

Гэр байрануудта газ оруулха тушаа хэлэхэ зуураа, мүнөө РСФСР-эй 1000 гаран город ба хүдэлмэришэнэй тосхонууд газаар хангагдадаг болонхой гэжэ элидхэлшэ мэдээсээ. Тиигэбэшье газ хэрэглэхэ асуудал үшөөл удаан шиидхэгдэнэ. РСФСР-эй Госплан газэй аппаратура ба материалнуудаар хангалгын асуудалнуудые оролдосотойгоор шиидхэхэ ёһотой гэбэ.

Совхозууд, колхозуудта, хүдөө зоной ажаһуудалда электричество нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд үргэдхэгдөө. Мүнөө үень Московско, Ленинградска, Кемеровскэ, Калининградска областьнуудай, Кабардино-Балкарай АССР-эй, Хабаровска хизаарай совхозууд болон колхозуудай бүхы һуурин тосхонууд электрын элшэ хүсөөр хангагданхай. 35 автономито республика, хизаар ба областьнуудые үргэлжэ дээрэнь электричествэтэй болгохо хүдэлмэри дүүрэхэ дүтэлжэ байна. Гэхэ зуура Псковско, Кировскэ, Вологодско, Липецкэ ба бусад областьнуудта электричество үшөөл багаар хэрэглэгдэнэ. Хүдөө нютагуудые электричествээр хангалгын эршэ темп түргэдхэхэ арга боломжонуудаа хүсэд бүрин хэрэглэхэ шухала байна.

Городуудта элдэб янзын транспорт хэрэглэхэ тухай элидхэл дотор дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэв. Эндэхи транспортын хүдэлмэри хододоо нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай ба олониитын хиналта доро байха ёһотой. Гэхэ зуура зарим городууд ба хүдэлмэришэнэй тосхонуудта пассажирнуудые зөөлгын хэрэг муугаар эмхидхэгдэнэ. Улад зоной зүгһөө тон зүб, олон гомдол ороно.

Хото городуудай харгы, модо һуулгалга, хүүргэнүүд ба бусад инженернэ барилганууд, тэрэшэлэн түхэл шэнжыень тодорхойлдог хүдэлмэриин—территори сэбэрлэлгын шанар бага бэшэ удха шанартай. Энэ зорилгоёо эрхим һайнаар шиидхэхын тула совет зургаанууд доторойнгоо арга боломжо ба нөөсэнүүдые хэрэглэхэ зэргэтэй. 50 городые шалгаһан мэдээнүүдһээ харахада, машинануудай техническэ талые һайжаруулбал, хүдэлмэринень зүбөөр эмхидхэбэл, оньһон аргаар территори сэбэрлэхэ ба городуудай хүн зониие хангалгын хэмжээн 20 процентһээ бага бэшээр үргэдхэгдэжэ болохо байна.

Болбосон түхэлтэй болгохо угаа ехэ зорилгонууд табигдана. Эдэ бүхы хүдэлмэри гүрэнэй эмхинүүдэйл хүсөөр, ажалшадай эдэбхитэ хабаадалгагүйгөөр дүүргэгдэхэ гэжэ багсаабал, алдуу болохо байна гэжэ В. А. Демченко хэлэбэ. Һуурин тосхонуудаа бүри болбосон түхэлтэй болгохын түлөө, коммунальна, соёлой ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хэм хэмжээ улам үргэдхэхын түлөө мүрысөөн Россин Федерации дотор ехээр дэлгэрээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ Ярославль, Омск, Дзержинск, Уссурийск, Рязань, Волгоград, Хабаровск мэтын городууд энэ мүрысөөгөөр нэгэнтэ бэшэ илажа гараһан байха. Ярославль хотын ажалшад ехэ хүдэлмэри хэжэ байнхай. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ городоо бүри болбосон болгохо гэһэн ярославиинхидай үүсхэл РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведээр, ВЦСПС-ээр һайшаагаад, бүхы областьнууд, хизаарнууд, автономито республиканууд дотор үргэнөөр дэмжэгдээ. Эдэ түрүүшүүлэй жэшээе Россин бусад городуудшье халан абажа байна.

1968 ондо РСФСР-эй ажалшад хото, тосхонууд болбосон түхэлтэй болгохо субботнигуудай үеэр нэгэ хүн 12 миллион үдэрэй туршада хүдэлһэн жэшээтэй. Хото, тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ хүн зоной һайн дураараа эдэбхитэйгээр хабаададаг заншалые саашадань бүхы аргаар батадхаха, городууд ба тосхонуудай хододоо сэбэр, гурим һайнтай байхын тула, тэдэнэй түхэл шэнжынь манай социалис обществын дээдэ зэргэтэй соёл культурын эли тодо гэршэ байхын тула сэхэ шууд тэмсэхэ шухала.

РСФСР-эй Госстрой, автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд «Гэр байрын, граждан барилгын шанар һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолтой зохилдуулан, автономито республикануудай ниислэл хотонуудай, хизаарнууд ба областьнуудай түбүүдэй, хүгжэжэ байгаа промышленна городууд болон городууд-курортнуудай генеральна түсэбүүдые тогтоогдомол гуримаар баталха ябадал 1973 он болотор хангаха, мүн зарим городууд ба тосхонуудай иимэ түсэбүүдые 1975 он болотор хараалжа дүүргэхэ, баталуулха уялгатай.

Городууд ба тосхонуудые бариха зорилгын амжалтатайгаар дүүргэлгэ шэнээр баригдаха промышленна предприятинуудай тэгшээр, таатай зохидоор хараалгдаһанһаа нилээд дулдыдаха байна. Гэбэшье зарим министерствэнүүд ба албан зургаанууд өөһэдынгөө, ашаг туһые үндэһэ болгон, гол түлэб промышленна ехэ ехэ түбүүдтэхи предприятинуудаа үргэдхэхэ гү, али шэнээр бариха гэжэ оролдоно.

Шэнэ предприятинуудые хаана бариха, хуушануудые һэльбэн заһаха тухай асуудал хаража үзэлгэдэ нютагай Соведүүд анхаралтайгаар хандаха, энэ асуудалаар тэдээндэ олгогдоһон эрхэ бүрин хэрэглэхэнь тон шухала.

Парти, правительствамнай хүдөөгэй барилгада, хүдөө һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болголгодо ехэ анхарал хандуулна, эдэ зорилгонуудые дүүргэхын тула бага бэшэ мүнгэ, зөөри табина. 1966—1970 онуудта гэр байрын ба коммунальна барилгада, совхозуудтахи хүдөө ажахын бусад эмхинүүд ба предприятинуудтахи соёлой, ажаһуудалай капитальна хүдэлмэридэ гүрэнэй зүгһөө һомологдоһон мүнгэнэй хэмжээн 1966—1970 онуудта гурбан миллиард түхэриг гэхэ гү, али урда тээхи табан жэлэй хэмжээнһээ 46 процентээр ехэ байха гэжэ тодорхойлогдоо. Экономикынгоо ургаһантай дашарамдуулан, республикын колхозуудшье энэ хэрэгтэ нилээд ехэ мүнгэ зөөри табина.

Россин Федерациин олохон областьнууд, хизаарнууд ба автономито республиканууд дотор хүүгэдэй саадууд ба яслинуудтай, һургуулинуудтай, клубууд, столовонууд, худалдаа наймаанай центрнүүдтэй, коммунально-ажаһуудалай бусад эмхи зургаануудтай һуурин тосхонууд баригдажа байнхай. Мүнөө сагай тиимэ болбосон тосхонууд Московско, Ленинградска, Новгородско, Челябинска, Новосибирскэ, Саратовска, Куйбышевска областьнуудай, Алтайн, Приморско хизаарнуудай ба бусад нютагуудай хэдэ хэдэн колхозууд, совхозуудта баригдаа.

Һуурин тосхонуудаа шэнэдхэхын тула Ставрополиин хизаарай нютагуудтахи партийна, Соведэй, ажахын зургаануудай хэдэг хүдэлмэриин дүй дүршэл анхарал хандуулна. Энэ хизаар дотор районуудые бариха түсэб табигдажа дүүрээд, һуурин тосхонуудые бариха ба болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна. Багахан сагай туршада колхозно, совхозно хэдэ хэдэн тосхонуудай түхэл шарайнь танихаар бэшэ болотороо хубилаа. Жэшээлэн хэлэбэл, Советскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой харьяата тосхон тэдэнэй тоодо ороно. Энэ тосхон һаяшаг болотор шабар гэрнүүдтэй, үзэмжэгүйхэн түхэл шэнжэтэй байһан юм. Проектын институт колхозой захилаар шэнэ тосхон бариха түсэб табяа. Эндэ байрын 400 гэр, худалдаа наймаанай, гостиницын, столовын, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай, баниин, прачечнын, һурагшадай интернадай байшангууд баригдаа. Халуун уһа дамжуулдаг котельнэ ба водопровод ашаглалгада оруулагдаа. Соёлой ордон баригдажа байна. Эдэ бүгэдэнь колхозой мүнгөөр бүтээгдээ. Энэ хэрэгтэ 2 миллион шахуу түхэриг гаргашалагдаа. Колхознигуудта 600 мянган түхэриг урьһа зээлээр үгтэнхэй.

Хүдөө нютагуудтахи һуурин тосхонуудые шэнэдхэн хубилгалгын ба болбосон түхэлтэй болголгын хэрэгые бүри түргэдхэхэ эрилтэ ажабайдалаар табигдана. Иимэ юумэ хэхые «Хүдөө тосхондохи барилга гуримшуулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол уялгална. Россин Федерациин областьнууд, хизаарнууд ба автономито республиканууд дотор 1969—1975 онуудта совхозно, колхозно жэшээтэ 132 тосхон баригдаха ёһотой. Энэ хүдэлмэри бүри 1970 ондо 24 совхоздо, 52 колхозно тосхондо хэгдэжэ эхилхэ.

РСФСР-эй гэр байрын-коммунальна ажахы ехэшье, орёошье юм. Энэ хүдэлмэридэ 2.5 миллион хүн хабаадажа, совет хүнүүдэй эрилтэ хэрэглэмжэ бүрил һайнаар хангахын тула оролдолго хүсэлэлгэ гаргана. Арадай ажахын ондоо ямаршье һалбариинхидал адляар, гэр байрын-коммунальна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлһээ, ажал хэрэгтээ тэдэнэй һүбэлгэн бэрхээр, оролдосотой нэтэрүүгээр хандаһанһаа, бэрхэшээлнүүдые зайсуулха шадабариһаа манай городууд, посёлогууд, тосхонуудые бүри болбосон түхэлтэй болгохо зорилгонуудай амжалтатайгаар шиидхэгдэсэ нилээд дулдыдаха байна. Энэ ушар гэр байрын-коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй байра ба ажаһуудал һайжаруулха асуудалнуудта бүри ехэ анхарал хандуулхыень областьнууд, хизаарнууд ба автономито республикануудай Соведэй ба ажахын хүтэлбэрилхы зургаануудые уялгална.

Үбэлдэ бэлэдхэл хадаа бүхы совет, ажахын зургаануудай тон шухала, хойшолуулашагүй зорилго болоно гэжэ элидхэл дотор хэлэгдэнэ. 1968—1969 онуудай үбэл хэгдэһэн хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдһээ харахада, зарим автономито республиканууд, хизаарнууд ба областьнууд дотор байрануудые үбэлдөө хэрэглэхээр бэлдэхэ асуудалда хүсэд анхарал хандуулагдаагүй байгаа. Намар-үбэлэй хүдэлмэридэ ажахын бүхы һалбаринуудые эртээнһээ бэлдүүлхэ асуудалда мүнөөнһөө онсо анхарал хандуулха шухала.

Манай партиин Центральна Комитет ба правительство ажахын, соёл гэгээрэлэй асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ нютагай Соведүүдэй хүндыень бэхижүүлхэ, үүргыень дээшэлүүлхэ зорилготой хэдэ хэдэн шухала хэмжээнүүдые хараалан бэелүүлээ гэжэ В. А. Демченко хэлэбэ. Хото городууд, хүдэлмэришэнэй посёлогуудые, хүдөө тосхонуудые бүри болбосон түхэлтэй болгохо, тэдэниие үбэлдэ бэлдүүлхэ тухайда энэ сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа асуудал нютагай Соведүүдэй ажал ябуулгын тон шухала һалбаринуудай нэгэн болоно.

Россин Федерациин ажалшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын тула шухала бүхы юумэ хэхэ гээд этигэжэ байһанаа элидхэлшэ түгэсхэл дотороо элирхэйлэн мэдүүлбэ. (ТАСС).

НАЙ ГОРОД, ТОСХОНУУД ГОЁ ҺАЙХАН БОЛОГ ЛЭ

...Ленинградска обкомой ...депутат **В. И. Кокушкин** ...үгэ хэлэбэ. Тэрэ Ленин- ...зоной түрэл город, тос- ...болбосон түхэлтэй болгохо ...дүй дүршэл тухай, тү- ...һон, гэр байрынгаа ор- ...босон түхэлтэй болгохо ...һүхэниие хүмүүжүүлхэ ...Город, тосхонуудые гоё ...лохо хэрэгтэ коллекти- ...приятинууд олониитэдэ ...рилхэ гээшэ гол шуха- ...гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэг- ...һуурин тосхонуудые ...тэй болгохо талаар го- ...районуудай штабууд ...турша соо амжалтатай- ...рэ ябуулжа байнхай. ...хүсөөр эмхидхэгдэһэн ар- ...конструкторска бюро ...эгшэ жэлэй туршада ...тэй болгохо талаар ...проектнүүдые дүүргээ. ...ажалшад табан жэлэй ...город, тосхонуудаа гоё ...лохын тула миллион ...сүлөө сагаа зорюулһан ...радые хамгаалха баа- ...лэй лини зүбшан «ал- ...ногоон зоно» эмхидхэхэ ...миллион хүн хабаадаа.

...ин областьдо модо һуул- ...маайнь хүн бүридэ 46 ...метр хүртэнэ. Ярослав- ...комой түрүүлэгшэ де- ...**Терелов** үгэ хэлэхэдээ, ...тоотой баримта дүр- ...Ленинэй түрэһөөр 100 жэ- ...лай нэрэ түрэдэ зорюу- ...тосхон бүхэниие болбо- ...болгохын түлөө мүры- ...тухые Россин Федера- ...город болон тосхонуудай ...ландаһан Ярославлиин ...хүн зон энэ ашa туһатай үүсхэлэйнгээ улам үргэдэн дэлгэрхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд болбосон түхэлэй хүдэлмэри эрхилхэдээ депутадуудай саг үргэлжын комиссинуудта түшэглэдэг байна.

Город, һуурин тосхон, предприяти бүхэниие болбосон түхэлтэй болгохо тухай хүдэлмэри ёһын тэды зорилго бэшэ гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Энэ хүдэлмэри хүн зоной бэеын элүүрые хамгаалхада туһална, түрэл город, өөрынгөө предприятида дуратай байха эрмэлзэл түрүүлнэ.

Московско городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо депутат **В. П. Исаев** үгэ хэлэхэдээ ниислэл хотын гэр байрын фонд 60 миллион дүрбэлжэн метр болоо гэжэ һануулба. Дүрбэнэйнь гурбан хуби дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ баригдаа. Мүнөө дээрээ Москвае шэнэдхэн байгуулха генеральна түсэб зохёон табилга дүүрэжэ байнхай. Ниислэл хотые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэнь Моссоведэй гүйсэдкомдо, районуудай Соведүүдтэ коммунальна ажахын академиин зүгһөө мүнөөнэйхидэ орходоо ехэ туһаламжа хүргэхэ байһандань найдажа байһанаа үгэ хэлэгшэ элирхэйлбэ.

1950 онһоо хойшо республикын городууд болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудай гэр байрын фонд 4 дахин шахуу ехэ болоо гээд Башкирай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, депутат **Г. Ф-Р. Шафиков** мэдээсээ. Хүн зоной ажаһуудаг һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Зүгөөр, энэ хүдэлмэридэ хэрэглэгдэдэг техникэ бүтээсэ багатай, үсөөн. РСФСР-эй коммунальна ажахын министерствэдэ, барилгын, харгы замай болон коммунальна машина бүтээлгын министерствэдэ үгэ хэлэгшэ шанга эрилтэ табяа.

Түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэлэй турша соо Приморско хизаарай город, хүдэлмэришэдэй тосхонууд, хүдөө нютагуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ 20 миллион түхэриг гаргашалагдаа гээд Приморско хизаарай гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо, депутат **К. Ф. Кравченко** хэлээ. Нютагай Соведүүд предприятинууд болон эмхинүүдэй мүнгэ зөөриие энэ хэрэгтэ хабаадуулна. Үйлэнүүд, талмайнууд, предприятинууд, барилгын шэнэ районуудые ногоорулха, болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэридэ хүн зон өөһэдөө олоороо хабаадана. Гэбэшье коммунальна гэр байра барилгын, болбосон түхэлтэй болголгын хүдэлмэри хизаар дотор арадай ажахые хүгжөөлгын ургалтатай үшөө тааралданагүй.

Гол шухала хэрэгынь шэнэ барилгаар хизаарлана бэшэ. Энээнһээ урид баригдаһан объектнүүдые гамтайгаар, бүтэн бүринөөр хэрэглэлгэ дэмжэхэ шухала. Энээнтэй дашарамдуулан коммунальна ажахын барилга-заһабарилгын эмхинүүдые саашадань бэхижүүлхэ шухала байһан тухай асуудал үгэ хэлэгшэ табяа.

Россин Федерациин хүдөөгэй барилгын министерство 1966 ондо эмхидхэн байгуулһан ушар шухала удха шанартай байгаа гээд Россин Федерациин хүдөөгэй барилгын министр, депутат **В. М. Гущин** тэмдэглээ. 400 мянга шахуу хүдөөгэй барилгашадай дүүргэһэн хүдэлмэриин хэмжээн һүүлэй гурбан жэлэй туршада 1,5 дахин шахуу нэмэжэ, 1969 ондо 1,6 миллиард түхэригтэ хүрөө.

Гэр байра барилгада ехэ анхарал хандуулагдана. Ганса нёдондо жэлдэ минсельстройн эмхинүүд 1,5 миллион үлүүтэй дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада оруулаа. Олон тоото һургуулинууд, больницанууд, поликлиникэнүүд, һургуулиин наһа хүсөөгүй үхибүүдэй эмхи зургаанууд, кинотеатрнууд болон ажаһуудалай ба коммунальна эрилтэ хангалтын бусад объектнүүд энэ тоодо оролсоногүй. 1969—1975 онуудта совхозуудай 60, колхозуудай 19 тосхониие министерство барижа бодхооохо ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдээсэбэ. Тосхон бүхэниинь хүдөө ажахын ерээдүйн гоё һайхан тосхонуудай жэшээ болохо, харин барилгашадта барилгын хүдэлмэри научна ёһоор эмхидхэхэ һургуули болохо үгэхэ байна.

Депутадууд, Новгородско областиин Чудово хотын Некрасовай нэрэмжэтэ нэгэдэхи дунда һургуулиин багша **Н. П. Просвирякова**, КПСС-эй Рязанска обкомой секретарь **Н. А. Бордыленок**, Оренбургска областиин Шарлыкска районой Ратчинска сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Р. Т. Ускова**, Краснодарска хизаарай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **С. Ф. Медунов**, Удмуртиин АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **П. П. Сысоев**, Николаевагай нэрэмжэтэ Ореховско бүд нэхэдэг комбинадай (Московско область) үйлэдбэриин һуралсалай инструктор **К. А. Кувшинова**, РСФСР-эй коммунальна ажахын министр **С. М. Бутусов**, Астраханска облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ **И. Г. Дуденков** гэгшэд элидхэл тушаа мүн лэ үгэ хэлээ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй сесси июлиин 30-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

(ТАСС).

АЯНШАЛГА ДҮҮРЭЭ

Алас-Дурна зүгэй, Зүүн Сибириин ажалшадай депутадуудай хизаарай ба областной Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй уряалаар Японой губернаторнуудай Национальна соведэй президент, Айти префектурын губернатор Микинэ Кувахара түрүүтэй Японой губернаторнуудай Национальна Соведэй делегаци июлиин 14-һөө 29 хүрэтэр орон соогуурнай аяншалаа. Японой делегаци Москваһаа гадна Ленинград, Хабаровск, Эрхүү, Сочи, Находко, Братск ошожо хараа.

Японой губернаторнуудай Национальна соведэй делегациин СССР-тэ байһан тухай совет-япон хамтын коммюнике доро Москвада Ханн барисаанай байшан соо июлиин 29-дэ гар табигдаа. Японой делегациин толгойлогшо Микинэ Кувахара, Хабаровска хизаарай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. К. Черный гэгшэд гар табяа.

Алас-Дурна зүгэй болон Зүүн Сибириин ажалшадай депутадуудай хизаарай ба областной Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр Японой губернаторнуудай Национальна соведэй делегацитай Москвада июлиин 25-да уулзаа. (ТАСС).

АРМИИН ДАЙШАЛХЫ ТУҺАЛАГША

Азербайджанай ССР-эй, Московско областиин, Удмуртиин АССР-эй ДОСААФ-ай комитедүүдэй элидхэлнүүдые СССР-эй ДОСААФ-ай ЦК-гай пленум дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ июлиин 29-дэ үргэлжэлөө. Оборонно бүлгэмэй Омско областной комитедэй түрүүлэгшэ **Г. К. Кустов**, Украинын ССР-эй республиканска комитедэй түрүүлэгшэ, генерал-майор **А. Ф. Покальчук**, Московско городской эмхиин түрүүлэгшэ **Н. М. Зернов**, Ставропольско хизаарай ДОСААФ-ай Ипатовска районой комитедэй түрүүлэгшэ **В. А. Бабкин** болон бусад үгэ хэлээ.

Һургуулида оборонно-нитын хүдэлмэри эрхилхэ, үхибүүдые эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта СССР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо **Ф. Г. Паначин** үгэеэ зорюулаа.

Залуушуулые эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, тэдэниие совет зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ алба хэхээр бэлдэлгын онсо шухала удха шанартай байһан тухай ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Е. М. Тяжельников** хэлээ.

Пленум дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа. (ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой комбайнер К. Н. Краснояров. Энэ нүхэр байгша оной ургаса хуряалтада түгэс бэлдэнхэй. А. КНЯЗЕВАЙ фото.

Баян даа Борьёогой Тал

Республикын колхоз, совхозуудай дунда эгээл түрүүлэн Ленинэй орденоор шагнагдаһан Зэдын аймагай Борьёогой совхозой экономикын хүгжэлтэдэ, совхозно үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ энэ хуудаһан зорюулагданхай.

«...БАГАХАНШЬЕ АРГА БОЛОМЖЫН БАЙБАЛ, АГРОНОМУУДАЙ БА БАРЛАГ ЯБАҺАН ЗОНОЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮТЭЛБЭРИ ДОРО ЭГЭЭЛ ҺАЙН МАШИНАНУУДТАЙГААР, ҮРЭҺЭ ХҮРЭНГЭТЭЙГӨӨР, ГАЗАР ТАРЯАЛАНГАЙ ТЕХНИКЫН ЭРХИМ ОНОЛ АРГАНУУДЫЕ ХЭРЭГЛЭН, ИМАГТАЛ ТОМО АЖАХЫНУУДЫЕ ЭРХИЛХЭЭР. БОДОТО ХЭМЖЭЭНҮҮДЫЕ АБАХА ТУХАЙ АСУУДАЛ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭДЭ ДАРЫ САГАА ТАБИХА ШУХАЛА».

В. Ульянов (Ленин)

КОММУНИЗМЫН ҺУДАЛ

Дүшөөд жэлэй саада тээ манай эндэ эгээн түрүүшын партийна эмхиин бии болохоһоо хэдыхэн лэ коммунистнууд байһан түүхэтэй. Тэдэнэр үсөөхэншье һаа, эсэхэ сусахые мэдэхэгүй, нугаршагүй хатуу зүрхэтэй, ямаршье бэрхэшээлые дабажа гарахаар зоригтой, үнэн сэхэ, ерээдүйн жаргалта байдалда батаар этигэдэг хүнүүд һэн.

Тэрэ үедэ нилээд бэрхэтэй саг бэлэй. Үшөө хүсэд дарагдаагүй ангиин дайсад — нюдарган баяшуул, ламанар юумые һайн мэдэхэгүй, мухар һүзэгтэй зониие хүдэхүүлдэг, хүймүүлдэг. Үнгэрхэдөө хамтын ажалда шургажа ороод, хара хэрэгээ хэлэг, алдэбээр хорлодог, үхэр малда зорюута үбшэн хамшаг дэлгэрүүлдэг байгаа. 1932—1933 онуудта малда хамшаг дэлгэржэ, нилээд олон тугал, бяруу, хурьга, эшэгэд гарзалжа, совхоздо 250 мянган түхэригэй гарза гай ушаруулагдаһан байгаа.

Коммунистнууд хамтын ажалда хоро хүргэгшэдтэй тэмсэдэг, зоной дунда ойлгуулалгын хүдэлмэри ябуулдаг, үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүнүүдтэ ном заадаг бэлэй. Тэрэ үеын коммунистнууд, комсомолшууд Д. Н. Хубанов, Д. Г. Гончаров, Д. Т. Тогошеев, Л-Д. Доржиев, М. Г. Гизатов болон бусад ехэхэн хүдэлмэри хэһэн, мүнөөшье хэнэ.

Гушаад ондо һаял хори хүрэжэ ябаһан зоотехник Михаил Гизатов Омскын хүдөө ажахын техникум дүүргээд, эндэ ерэһэн. Хони, мал зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэ, үүлтэрыень һайжаруулха, үбэлэ хабшанһаа аргалха талаар энэ хүн нютагай буряадуудта тон ехэ туһа хүргэдэг, үнэтэй заабари үгэдэг һэн. Михаил Гизатович Борьёогой талада түрүүшын нарин нооһотой хонидые бии болголсоһон хүнүүдэй нэгэн юм. Нүхэр Гизатов мүнөө үндэр наһатай болоошье һаа, өөрынгөө ажалые орхиногүй, совхозой хонин һүрэгэй үүлтэр бүри һайжаруулха, нооһо, мяха ехэтэй болгохо хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулһан зандаа.

Мүнөө манай партийна организацида 72 коммунист тоологдоно. Тэдэнэй олониинь хонишод, механизаторнуудаар хүдэлдэг. Энэмнай Ленинэй партиин нэрэ хүндын хизааргүй ехэ болоһониие, хүн зоноймнай мэдэрэл, соёл сурталай эрид ургаһаниие, хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тэмсэлдэ партийна организацимнай ёһотойл дайшалхы хүсэн болоһониие элитээр харуулна.

Коммунистнууд нэн түрүүн өөһэдынгөө үнэн шударгы ажалаар олондо жэшээ харуулна. Тусхайлбал, совхозой түрүү хонишод, коммунистнууд Гасран Рабдаев, Батажаб Буянтуев, Жанчип Жигдоржиев, Будажап Цыренов, Арсентий Кочнёв болон бусад жэлһээ жэл бүхэндэ зуун ехэ хонин бүриһөө 105—114 хүрэтэр хурьга түлжүүлнэ, нооһо ехээр хайшална.

Хоёр-гурбан жэлэй саада тээ һаалишмнай фермэ гээгдэнги тоотой байһан юм. Совхозой дирекци, партком фермын байдалые бүхы талаһаань зүбшэжэ үзөөд, тэндэ эдэбхитэй коммунистка А. А. Третьяковае даагшаар эльгээгээ. Хэдэхэн һарын үнгэрөөд байхада, фермын байдал тад ондоо боложо, аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гараа һэн.

Механизаторнуудай дунда ажалша бэрхэ, эдэбхитэй коммунистнууд олон. В. И. Полютов, В. А. Тугаринов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд жэл бүхэнгэмалнуудай үндэр баян ургаса абана. Мүн автомашинын жолоошон Анатолий Маслов, тракторист-комбайнернууд Яков Власов, Александр Демин, Норбо Гармажапов, Сергей Бадмаев, Алексей Метелкин, Дамба Гуруев болон бусад хаана, ямаршье ажал хэхэдээ үндэр бүтээсэ түйлэдэг, олондо жэшээ харуулдаг.

Хүнүүд — манай урдаа хараха эгээл үнэтэй баялиг. Хэр үгһөө хойшо гэр бүлөөрөө малшад, механизаторнуудаар хүдэлжэ байһан ажалша хүнүүд тухай хөөрэхэ болоо һаа захагүй. Совхоздомнай хэдэн ондоо яһатан — буряадууд, ородууд, татарнууд, чувашууд, украинцууд нэгэ эбтэй эетэй булэ болон хүдэлдэг.

КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэри бэелүүлэн, манай партийна организаци В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ бэлдэжэ, коммунистнуудай, бүхы зоной эдэбхи үүсхэлые, харюусалгые улам дээшэлүүлхын тула ехэхэн оролдолго гаргана.

Ажалшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэрэнэйнь дүн хаһа сагтань гарганабди. Түрүүшүүлые али болохоор урмашуулнабди. Нёдондо ганцахан ороодо таряа эбэр ургуулһан, һү, мяха, нооһо ехээр абаһанайнь түлөө нэмэлтэ түлөөһэ шан болгожо, түрүүшүүлдэ 41,9 мянган түхэриг мүнгэ, 120 хони үгөөбди.

Һайнаар хүдэлһэн хүнүүдтэ амаралтын гэртэ, курортдо ошохо путёвко түлөөһэгүйгөөр үгэнэбди.

Тосхон, һууринуудаймнай интеллигенци — багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд зоной дунда баһал ехэ ажал ябуулдаг. «Знание» гэжэ нийтын бүлгэмэйхид лекци, хөөрэлдөө, «ленинскэ уншалганууды» үнгэргэдэг. Мүн В. И. Ленинэй зохёолнуудые шудалха кружогууд отделени бүхэндэ эмхидхэгдээ һэн. Совхозоймнай нүүдэл автоклуб, бригада, гүүртэ, отарануудта һарадаа хэдэн дахин ябажа кино харуулна. агитаторнууд, политинформаторнууд зоной дунда хөөрэлдөө, лекци хэнэ.

Ажахынгаа экономикые, соёл болбосоролоо улам хүгжөөхэ, хүн зоной байдал бүри һайжаруулха, ажабайдалаа городой тухалтэй болгохо талаар үшөөл ехэ ажал хэхэ болоноobди. Тэрээниие хүсэндэнь хүргэхэ арга боломжошье гүйсэд бии.

С. ГОМБОЖАПОВ,
совхозой парткомой секретарь.

ЖАРГАЛ БЭЛЭЭР ОЛДООГҮЙ

Үргэн уужам Россиин булан тохой, бүглүү холын газар нютагуудаар тарашаһан хэдэн миллион үгытэй ядуу, үлэн хооһон үмсын таряашад, малшадые хамтын ажалтай болгохо, гүбхинүүлхэ хэрэгтэ түрүүшын совхозуудай жэшээ, үүргын айхабтар ехэ байһаниие В. И. Ленин тон сэсэн мэргэнээр тодорхойлһон байдаг.

Бүри 1917 ондо, социалис революциин урда тээ, Владимир Ильич суута «Апрельскэ тезисүүд» соогоо иигэжэ бэшээ һэн: **«Помещигүүд, баяшуулай газар, зээриие абажа, тэдэнэй һууридa гүрэнэй жэшээтэ, хүдөө ажахын томо предприятинуудые эмхидхэхэ, тэдэниие батраагууд болон үгытэйшүүлэй депутадуудай хиналтада абаха, машина техникээр хангаха, гүрэнһөө али болохо туһаламжа хүргэхэ...»** гэжэ онсолон заагаа бэлэй.

Агууехэ багшынгаа заяаһан замаар ябажа, түрэл коммунис партиингаа үдэр бүриин хүтэлбэри, анхарал оролдолгын ашаар совхозууд гайхамшагта шата дабажа, толотомо амжалтануудые түйлэжэ ерээ.

Жэшээ болгон, манай Борьёогой совхозые абаад үзэел даа.

1927 оной намар Борьёогой талын Нуга, Тасархай, Хоогото нютагуудай таби гаран үмсын айл хамтараад, нэгэ коллектив боложо, адууһа мал үсхэбэрилхэ, газар таряалан эрхилхэ гэжэ шиидээ һэн гэжэ совхозой түүхэ соо бэшээтэй байдаг.

Эгээн түрүүн эндэ хонидой хашаа барихын тула 20 десятина газар табалагдаад, 200 гаран толгой нарин нооһотой меринос хусанууд худалдажа абтаа. Тэрэ үедэ ажахымнай 3 мянга шахуу толгой буряад үүлтэрэй, шэрүүн нооһотой хонидтой байһан.

Шэнэ ажахыда түрүүшээр элдэб бэрхэшээл, хүшэр хүндэ байдал яһала тохёолдоо. Хэр үгһөө хойшо үмсэдөө хара амяа хараад һууһан, нүүдэл малша зондо хамтын ажал эрхилхэ ямар дүй дүршэл байха бэлэй даа. Эрдэмтэй нэгэншье мэргэжэлтэ гэжэ байгаагүй. Ехэнхи хүдэлмэреэ мори, сараар лэ хэдэг һэн. Үшөө хажуугаарнь нютагай ламанар, хубарагууд баян, ноёдой хүбүүдээр нэгэдээд, хамтын ажалда һаад, хоро хэхэ гэжэ оролдожо, худал хуурмаг үгэ тарааха, хүн зониие хүлгүүлхэ элдэбээр занаха.

Гушаад ондо эндэмнай түрүүшын тракторай ерэхэдэ, хүн зоной айхабтар хүхилдэжэ, булад хүлэгэй хүсэтэйе гайхалдажа байхада баяшуул, ламанар хараад, хорооор хошхоролдон:

— Энэтхэй бурхан тэнгэридэ харша, шүдхэр ухаалай зохёоһон юумэ гэжэ. Хойто түрэлдөө тамые эдлэн үзэхэт, — гэдэг һэн.

— Газарые табаха ород, татарнууд ерэбэ. Тэдэнэр хамаг мал, зөөриинтнай хуу эдихэ, буляаха, таанад туража үхэхэт, — гэжэ байгаад айлгадаг һэн. Тэдэнэй зариман гартаа буу зэбсэг барижа, шэнэ байдалда эсэргүүсэдэг байгаа.

Теэд гэрэлтэ нарые юуншье халхалжа шадахагүй гэдэгтэл, Октябриин социалис революциин сүлөөтэ һайхан наранай туяагаар мүндэлһэн шэнэ байдалда һаад хэхэ хүсэн байгаагүй.

Уданшьегүй Борьёогой талада һэеы гэрнүүдэй оронд һайн модон байшан гэрнүүд баригдаа. Һалхи, саһа, бороогой ходоро үлеэжэ байдаг үхэр малай орбогорхон дал, сарайнуудай орондо типовой зохид байранууд түхеэрэгдэв. Малшад, таряашаднайшье хамтын ажал эрхилжэ һураа. Хони, малаа зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалдаг боложо эхилээ.

Эмхидхэгдэһээр оройдоол арба хүрэхэгүй жэл үнгэрөөд байхада, совхоз 20 шахуу мянган хонидтой, 730 гаран үхэр малтай болоһон. 1500 гектарта ороoһо таряа ургуулдаг болоһон.

1936 ондо Москвада парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй Буряадай делегациин уулзалга дээрэ, тэрэ үедэ Борьёогой совхозой директор байһан Н. И. Шубинай хэлэһэн үгые уншахада тон һонирхолтой.

— Ажахымнай нёдондо гүрэндэ 284 центнер нооһо, 1272 центнер мяха, 44 центнер тоһо тушаагаа. Жэл соо 10 мянган түхэриг сэбэр ашаг олзо оруулаабди. Нэгэ комбайнтай болообди. Совхозой хүдэлмэришэн бүхэн һарадаа 224 түхэриг салин абана. Үхибүүднай һургуулида һурадаг болоо. Кино, радиотой болообди, — гэжэ тэрэ хэлээ һэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ немец фашистнарые дараласаха хэрэгтэ совхозой ажалшад, малшад баһал хубитаяа оруулаа. Дайнай эхилһэн түрүүшын үдэрһөө 120 хүн сэрэгтэ мордоо һэн. Ехэнхидээ эхэнэрнүүд, үхибүүд, үбгэд, хүгшэд үлөөд, машина техникын хомор байхын хажуугаарнь ган гасуур боложо, нилээд хүшэр хүнд байгаашье һаань, совхозойхид фронтдоо мяха, тоһо, дулаан хубсаһа үгэдэг байһан. Тэдэнэр хоротон дайсаниие дарахын тула үдэр, һуни гэжэ илгаруулангүй, хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхынгөө хажуугаар, өөһэдынгөө зөөри, хэрэгээл фронтын туһада бэлэглэдэг бэлэй. Жэшээнь, хонишон нүхэр Дабаев 50 мянган түхэриг мүнгэ фронтдо зорюулаа. Эхэнэрнүүд өөһэдынгөө мүнгэн, алтан зүүдхэл — бэһэлиг, бүгааг, һиихэ гэхэ мэтые үгөө.

Үнинэй хүлеэһэн илалта бэлээр түйлагдаагүй. Совхозой 48 хүбүүд түрэл нютагаа бусажа ерээгүй, дайнай газарта баатарай үхэлөөр унаа. Ажахымнайшье ахирхан байдалда ороһон һааб даа.

Нэн түрүүн шэнэ газар ашаглажа, ороoһо таряа ехээр ургуулдаг болоол һаа, бүхы һалбаринуудаа хүгжөөжэ шадахабди гэжэ тиихэдэ совхозой коммунистнууд, эдэбхитэд, хүтэлбэрилэгшэд ойлгоһон. Тиигэжэ 1948—1955 онуудай туршада урдань хилганын ургажа байһан хооһон сагаан талые «булад» хүлэгүүдэй хүсэтэй абаан доһолгожо, зуу, мянган жэлэй ойроо хүртөөгүй зүзаан хүрьһэ урбуулан, 20 мянган гектар шэнэ газар хахалагдажа ашаглагдаа. Энэмнай баһал хүнгэн ажал бэшэ һэн. Республикын хото гордуудһаа хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд өөһэдынгөө һайн дураар ерэжэ, шэнэ газар ашаглалгада туһалаа юм. Гүрэнһөө техникэ, зэмсэг олоор үгтөө. Тэдэ жэлнүүдтэ Борис Балковай комсомол-залуушуулай бригада эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлдэг бэлэй.

Илангаяа КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумһээ хойшо ажахыдамнай эрид хубилалта болоо. Тарилгын газарай хубаарилгые шэнээр табижа, шэниисэ ехээр таридаг болоод, тэндээ наг шэбхэ, үтэгжүүлгэ ехээр гаргадаг, эрхим шанартай үрэһэ хүрэнгэ бэлдэдэг болообди. Таряалан дээрэхи бүхы хүдэлмэриин технологи, агротехникые эрид һайжаруулжа эхилээбди. Хүнүүдэй ажалай түлөөһые. хэһэн хүдэлмэриинь шанарые хаража үзэлэг, һайнаар урмашуулдаг болообди.

Эдэ бүгэдын ашa үрэ уданшьегүй харагдажа эхилээ. Хэрбээ 1962 ондо 84 мянган центнер таряа хуряаһан һаа, 1966 ондо бүхы 183 мянган центнер таряа суглуулжа, түсэбөөр хараалагдаһанһаа дүрбэ дахин ехэ таряа гүрэндөө тушаагаабди. Тэрэнэй удаадахи жэлнүүдтэшье ороoһо таряанай муу бэшэ ургаса хуряагдаа. Тиигэжэ энэ табан жэлэй түсэбэй ёһоор 218,4 мянган центнер таряа гүрэндэ тушааха аад, үнгэрһэн дүрбэн жэл соо 219 мянган центнер ороoһон худалдагдаа.

Ороoһо таряанай, үбһэ ногооной бараг һайн ургасын абтадаг болоходо, адууһа малай тоо толгой түргэн олошоржо, ашаг шэмэ ехээр үгэдэг болоо. Хэрбээ 1965 ондо бүхыдөө 1467 центнер нооһо гүрэндэ тушааһан һаа, урзанда 1828 центнер нооһо тушаагаа. **Дүрбэн жэлэй саада тээ үнеэн бүриһөө жэлдээ 1833 килограмм һү һаадаг һаа, нёдондо үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 2381 килограмм һү абаабди. Мүн жэл бүхэндэ зуун эхэ хонин бүриһөө 75—80 хурьга түлжүүлнэбди. Зарим түрүүшүүлнай бүриишье һайн үрэ дүн түйлана. Совхозой суута хонишон Даша-Цырен Дуринов арба гаран жэлдэ удаагаар зуун ехэ хонин бүриһөө 100—110 хурьга түлжүүлдэг байгаа. Харин тэрэ нёдондо отараяа ондоо хүндэ тушаажа, пенсидэ гараа. Мүн хонишод А. Кочнёв, Б. Цыренов, Г. Рабдаев, Б-Н. Гомбожапов. Д. Свистунов болон бусад жэл бүхэндэ һайн үрэ дүн түйлана.** Мүнөө хонин һүрэгнай дүшэ гаран мянганда хүрэбэ.

Совхозой ашаг олзошье жэл бүри дээшэлнэ. 1965 ондо 97,4 мянган түхэригэй сэбэр ашаг олзо абаһан һаа, урзанда 357 мянган түхэриг, нёдондо — 181,6 мянган түхэригэй ашаг олзо оруулаабди.

Ажахын экономикын бэхижэхэ, ашаг олзын ехэ болохо бүри машина техникэ олоор абаха, ажаһуудалай, соёл, гэгээрэлэй, үйлэдбэриин барилга ехээр хэхэ аргатай болообди. Совхозомнай мүнөө 164 трактор (15 хүсэтэй), дүшэ гаран комбайн, хорёод автомашина хүдэлнэ.

Һүүлэй хэдэхэн жэл соо 536 үхибүүдэй нэгэ доро һураха гурбан дабхар һургуули, ерэ гаран үхибүүдэй байха сад-ясли, мүн Нуга, Тасархай тосхонуудта зуун үхибүүдэй һураха һургуулиин байшангууд баригдаа. Хонидой, үхэрэй шэнэ типовой байранууд олоор бодхоогдоо. 300 хүнэй һууритай, үргэн экрантай соёлой байшан, хори-гушан машина багтааха гараж. тэдэниие заһаха мастерской гэхэ мэтэ баригдажа байна.

Тиигэбэшье бүхы юумэн хуу хэгдэшоо, ажал хүдэлмэридэмнай дутагдал үгы гэхэ болоо һаа буруу. Саашадаа хэхэ, бүтээхэ юумэмнай бүри ехэ.

Илангаяа байгша оной сагай уларилай тон бэрхэтэй байдалые зоримгойгоор дабажа гараха, агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалай ехэ амжалтаар угтахын тула совхозой бүхы ажалшад, малшад, механизаторнууд хэзээ хэзээнэйхиһээ габшагай шангаар, эмхитэй һайнаар, хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлхэ болоно, хүдэлжэшье байна. Энээндэ Эхэ оронoймнай дээдэ шагнал — совхозой Улаан туг дээрэ яларгаша Ленинэй орден бидэниие уялгална, урагшамнай дуудана ха юм.

Б. ХОМУТОВ.
совхозой директор.

Даша-Цырен Дуринов Борьёогой ... хэгдэһэн түрүүшын ... лээд, мүнөө хүрэт... гэй түлөө оролдо... һа мал, алта зөө... жа ябана. Энэмнай ... магтаалтай, хүндэт... ажалша бэрхэ, ү... хэ сэбэр зантай х... Дуринов совхоздоо ... дэ хонишоноор х... мянга гаран хони... хынгаа һүрэгтэ н... зуу, мянган хүнэй ... оёхоор торголиг ... абаһан байха.

Ажахы, аймаг с... мүрысөөндэ түрүү ... шан Прасковья Л...

ТОО,

БАРИМТАНУ...

* «1927 оной с... цевод» гэжэ акци... Наркомземтэй хэл... ёогой талада үүт... үсхэбэрилхэ ажах... тула газар абаба. Т... жэл соо сэнгыень ... тэртэ хусануудые ... лезэ абаха юм. Энэ ... сын үгытэй айл... оруулха хэмжээ аб... радхаа».

(«Бурят-Монгол... зетын 1927 оной ... 15-най номерһоо).

* 1936 ондо ажа... адууһа мал һайнаа... нэй түлөө совхозой ... Шубин Ленинэй орд... З. Т. Данжуров А... Тугай, И. Т. Тумур... лэлэй Тэмдэг» орд... даа.

* 1948—1955 о... до 20 мянган гекта... ашаглагдаа.

* 1966 ондо ажах... ган центнер таряа а... ган центнерынь гүр... Бүхыдөө 743 мянга... бэр ашаг олзо оруу...

* 1967 ондо ... 40 жэл гүйсэһэнтэй ... лан, хүдөө ажахы... хүгжөөлгэдэ амжа... найнь түлөө совхоз... ден барюулагдаа.

* Хэрбээ 1931 о... совхоздо хүдөө ажа... 1 мэргэжэлтэн бай... дээдэ һургуулитай 1... гуулитай — 14 мэрг... нэ.

ОРДЕНТО СОВХОЗОЙ ХҮНҮҮД ХӨӨРЭНЭ:

БИДЭШЬЕ ХУБИТАЯА ОРУУЛХАБДИ

Хонишон РАБДАЕВ

— Түрүүн олон жэлдэ механизатораар хүдэлжэ байһан аад, хонишон болоходомни, зарим хүнүүд нигэжэшье хөөрэлдэһэн байха. «Хэр бирахаб даа. Ядаад лэ дахин трактортаа һуухаб гэхэ ёһотой. Үгышье һаа, түлюурхан хонишон болоод лэ ябана бэзэ».

Нээрээшье тэрэ үедэ би дүршэл шадабари багатай байгааб, абаһаар һайн үрэ дүн түйлэхэ гэжэ хүнэй этигэхээршье бэшэ һэн.

Теэд үнэн зүрхэнһөө зориһон, оролдоһон хүн юушье түйлажа шадаха. Түрүүшээр бэрхэтэйхэн байгаашье һаань, бүхы хүсэ шадалаа гарган хүдэлөөб. Илангаяа совхозойнгоо бэрхэ хонишод Д-Ц. Дуринов, А. С. Кочнев болон бусадай дүй дүршэл ехэ анхаралтайгаар адаглан хаража, хэрэгтэйень бэедээ хадуужа абагша һэм. Тэдэшье намда туһалдаг, заажа үгэдэг бэлэй.

Тиигэжэ мүнөө юһэн жэл удаагаар зуун эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга түлжүүлнэб. Жэшээнь, байгша ондо хонидоо март, апрель соо түрүүлжэ, бүхы 685 эхэ хонинһоон 800 хурьга гэхэ гү, али зуун ехэ хонин бүриһөө 114 түл абанхайбди. Хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһон хайшалагдаа.

Энэ жэлдэ совхозоймнай долоон хонишон зуун ехэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга, үшөө найман хүн зуунһаа — 90 гаран хурьга абанхай.

ЭБТЭЙГЭЭР ХҮДЭЛХЭДЭ УРМАТАЙ

Һаалишан П. ЛИНЕЙЦЕВА:

— Дүрбэн жэлэй саада тээ энэ совхоздо нүүжэ ерээ һэмди. Борьёогой баян талые һайшаажа, хүн зонтойньшье дадаа, танилсаабди. Эндэһээ ондоо тээшээ ошохогүйбди.

Би өөрөө һаалишанаар хүдэлнэб, Анатолий нүхэрни мал адуулдаг. Салиншье һайн абанабди.

Манай фермэ аймаг доторoo түрүү зэргэдэ ябадаг юм. Жэшээнь, нёдондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2342 килограмм һү һаажа, бүхы фермэнүүдэй дунда социалис мүрысөөндэ илажа гараа һэн. Би даажа байһан хорин үнеэдэйнгээ тус бүриһөөнь 2792 килограмм һү абааб. Һаалишад З. Семенова, Б. Будажапова, Е. Грудинина гэгшэд намһаа балайшье ехэ гээгдээгүй.

Түрүүн эдэ үнеэдые тушаажа абахадамни, олон хүнэй гар дамжажа, дутуу ядуу һаалгажа һурашаһан, һү багатай, яяр муу юумэнүүд байгаа. Тэдэнээ хаһа сагтань ороондо оруулха, нэгыньшье һубайруулхагүй, һайнаар эдеэлүүлхэ, зүбөөр һааха гэжэ бүхэли жэл соо хүсэ шадалаа, сагаа гамнангүй хүдэлөөб. Оролдоһонойм ашa үрэшье дэмы хосороогүй.

Энэ жэлдэ эндэмнай ган гасуур боложо, бэлшээриин ногоон муу, бэрхэтэй үе тохёолдоо. Тиигэбэшье һаань, бүхы арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлнэбди. Үнеэдээ бүхэли сүүдхэ адуулжа, үдэрэй гурба һаанабди. Үнеэдтэ талха таряанай зүйл эһээжэ үгэнэбди. Мүнөө «ехэ һүнэй түлөө» мүрысөөндэ оролсожо, зунай 4 һарада үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һү һаахын түлөө тэмсэнэбди. Фермымнай һаалишад, малшад эбтэй эетэйгээр, бэе бэедээ туһалалсажа хүдэлдэг зантай юм. Бэрхэшээлые дабажа, зориһондоо хүрэхэл байнабди. Һүншье яһала ехэ һаагдана.

Совхозой үнеэд бэлшээри дээрэ һаагдажа байна.

Белоозёрско тосхондо баригдаһан 500 үхибүүдэй һураха һургуулиин байшан.

М. НАМЖИЛОВА...

...ДАА БОРЬЁОГОЙ ТАЛА

...МҮНХЭ НАРАН

ПУБЛИЦИСТИКЭ

...сагта ...то лама, ...боогэй ...тэрэг ...байhая ...дайдада ...й дуун, ...долгин ...ерээ. ...эм, ...оюун, ...hэргэлэн, ...хэтэ ...тэмсэлэй ...араар ...мал. ...элдбэри ...дэлгэрээ...»

...Буряадай ахамад уран Хоца Намсараев бури ...шулэглэн бэшэhэн бай-...

...900 урдань Зэдэ, Борьёо, Хэжэнгэ, Яруна, За-...мэтэ нютагуудта дабхар ...хүрээнүүд дайдын да-...о, хаа хаанагүй зүд зо-...ядарал туляан таhарха-...хэшэ, үлэн хооhон үхи-...тахир үбгэд, хүтшэд үй-...наhaaраа үри шэриhээ ...угытэй ядуу зон лэ ...йгаа ха юм.

...ихэдэнь нютаг бүхэндэ ...дбаа, тайшаа, атамаан-...айн газар, үhыень эзэм-...е бурхөөмэ хони, хорёо-...үхэр мал үдхэжэ, бүхы ...аг, зарасануудта хүүлээд. ...соо үмбажа, торго маг-...орёожо, хүлөө жииж... ...ёожо хэбтэдэг hэн.

...мүнөө Буряадай рес-...йглаша газар дээрэ ур-...ан, дуганууд байhан. ...ган лама, хубарагууд ...оной хүзүүн дээрэ хүль-...нугэл, бурхан лама гэ-...үгөөр арад зониие мэ-...ан үе бэлэй.

...л барга харанхы, зобо-...лай заха үзүүр яhала ...ди. Харин мүнөө манай ...аша гушанар энээн ту-...э этигэдэггүй, ямар нэ-...онтохон шэнгеэр hанадаг. ...шье этигэхэб даа. Совет ...оной сүлөөтэ hайхан на-... доро, жаргалтай сэнгэ-...а түрэhэн зондо энэмнай ...эр hанагдаха байна ха ...тайл даа, мүнөөнэй зон. ...нaha хүрэжэ, тэрэ ком-...ыень харahaйб»,—гэжэ ...ёогой совхоздо ябахала-...hатай Найдан Юндунов ...жэ hуугаа hэн.

...е тэрэ урданай сагые мү-...тай жэшэбэл, шэб харан-хы hүни сэлмэг наратай үдэр хоёр-тол илгаатай. Нютаг нуга бүхэндэ болоhон хубилалта, hайн hайхан юумэнүүдые хурга даран хөөрэжэ барахын аргагүй.

Жэшээнь, Буряад оронноймнай юрын лэ нэгэ нютаг Борьёогой талые абаад үзэел даа. Дүшэ гаран жэ-лэй саада тээ эндэ хооhон тала зэн-хыжэ, хабарай хара hалхинда хээрын хамхуулнууд лэ «урилдаажа» яба-даг бэлэй. Хаа-яа хасаг тэргэдэ ха-шан мори гү, али сар хүллэhэн хүн харагдаха. Хагсанхай модон мөөрэйнь хашартайгаар хахинаха абаан, олон хүндэ бодолгонуудта дараглаhан тэ-рэ хүнэй гунигтай дүүн унжагай утаар соностодог hэн.

Харин мүнөө Борьёогой талада га-раад хайшаашье харахада, номин хүхэ тариан далай нэмжыжэ, хаа хаанагүй хүн сагаан хонин hүрэг хушууран бэлшэнэ. Залуухан хони-шон басаганай инаг дуран, шэнэ байдал, зол жаргал тухайгаа согтой хүхюунээр дуулахань дуулим талые зэдэлүүлхэ юм. Тээ урдахи гүбээ дээгүүр арба гаран элдэб «ДТ-54», «ДТ-75» түхэлэй абарга хүсэтэй тракторнууд газар хахалжа, хүсэтэ «аялгаараа» үргэн дайдые доhолго-но. Электрын галай элшэ хүсэ дам-жуулдаг шэжэм утаhа татаhан аран-гата бахананууд урагша хойшоо, ба-руулжа зүүлжээшье жэрбылдэн ошо-но. Элдэб ашаа шэрэhэн автомашина-нууд иишэ тиишээ hүндэлжэ, хар-гын тооhоной газарта бууха заб үгэ-нэгүй. Тарялан дээгүүр хоёр дали-тай самолёт доохонуур ниидэжэ, доо-шонь сагаан тооhо бурьюулан эли-нэ...

Борьёогой совхозой түб Бело-озерск тосхоной хэдэн дабхар үндэр сагаан шулуун гэрнүүдэй олон сон-хонуудта наранай элшэ наадана. Гол гудамжынь дундуур таригдаhан сэ-сэрлигэй хүhа, уляангир модонуудай ногоохон набшаhад hэбшээндэ жаргал тухай шэбэнэлдэхэдэл гэнэ.

— Дүшэн жэлэй саада тээ эндэ-мнай хэдэхэн модон гэрнүүд лэ бай-hан. hүүлэй 2—3 жэлдэ 4 типовой магазин, 8 байратай хоёр дабхар 3 гэрнүүд шулуугаар баригдаа. Шэ-нээр бодхоогдоhон модон гэрнүүд олон. 500 гаран үхибүүдэй hураха гурбан дабхар hургуулиин байшан. үхибүүдэй байха интернат. 100 га-ран бага үхибүүдэй сад-ясли бариг-даа. Тээ тэрэ 300 хүнэй hууха, ки-но хараха үргэн экрантай. досоогоо фойе, библиотекэ гэхэ мэтэ олон та-hалгатай соёлой ордон баригдажа дүүрэхэеэ байна. Энэ ямар нэгэн за-вод шэнгеэр харагдагшамнай маши-на техникэ заhаха мастерской гээшэ. Үшөөл арбан жэл үнгэрөөд байхада. Белоозёрскмнай бурил, танигдахаар бэшэ болохо,—гээд эндэхи сомоной Соведэй хүдэлмэрилэгшэ. пенсионер Л. Л. Тогочеев хөөрэнэ.

Хүн зонойнь байдал жэлhээ жэлдэ улам hайжаржа, баян дэлгэр, болбо-сон түхэлтэй болоно. Эндэ радиопри-ёмниггүй айл гэжэ байхагүй. Өөрын автомашина, мотоциклтай хүнүүд захагүй. Олонхи айлнууд гэртээ те-лефонтой.

— Эндэмнай хэзээ телевидени хү-рэжэ ерэхэ юм? Хүлеэжэ ядажа бай-набди. Бии болоол hаань, хонишон бүхэн телевизор худалдажа абаха байха,— гэжэ совхозой хонишон Рабдаев хэлээ hэн.

Ажабайдалай hайжарха, экономи-кын бэхижэхэ тума хүнүүд эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, hураха, олон юумэ мэдэдэг болохо, бүри хү-хюун сэнгэлигээр ажаhуудаг болохо гэжэ оролдоно.

— Совхозой түб тосхонhоо байха. Тасархай, Нугын отделенинүүдтэ нэ-гэшье үдэшэ киногой харуулагдаагүй hаа гү, али агитбригадын удаан ерээгүй hаань, хүн зон шуулялда-шадаг болонхой,—гэжэ нүүдэл авто-клубые даагша В. Чагдуров хэлэбэ.

Энэмнай одоол hайшаамаар гээшэ! Совхозой бүхы 528 урхэтэ айл бү-хэн шахуу хоёр-гурбан ондоо газетэ, журнал бэшүүлжэ уншана. Тосхон бүхэндэнь библиотекэ бии. Тэндэhээ ном абажа уншадаггүй хүн үсөөн. Олонхи малшад, механизаторнуудай үхибүүд институт, техникумүүдтэ hурадаг.

— Хэрбээ мүнөө совхоз соомнай дээдэ эрдэмтэй багшанар, врачнар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хамта 50 гаран хүн байгаа hаа, 1970 ондо тэдэмнай хоёр дахин олон болохо юм, —гэжэ ажахын кадрнуудай таhагые даагша Г. С. Одоев омогорхон хэлэ-нэ.

Энэл даа, агуу ехэ багша В. И. Ле-нинэй сэсэн мэргэн, мүнхэ hургаал, заабарини, коммунис партиин хэлбэ-рилшэгүй политикын, зохёон байгуул-хы ударидалгын ашаар үрэнь Борьёо-гой баян талын ажалшад, малшад Ленинэй носооhон мүнхэ наран — социалис революциин илалтын туяа доро ерээдүйн гэгээн гэрэлтэ комму-низмын байдал тээшэ найдамтайгаар алхална.

М. НАМЖИЛОВ.

...РАГ ДЭЭРЭ: Борьёогой совхозой эрхим механизаторнууд Сергей Бадмаев, Нэрбо Гармажапов.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

БУЛТАНАЙ ОМОГОРХОЛ

Саб сагаан hаншагтай, баруун гартаа тулгуураа барихай, зүүн hугадаа зузаашаг хабшааhа hу-габшалhан набтаршаг бэетэй, сэлмэг сарюун шарайтай наhа-жаал хүн Улаан-Үдын Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжаар үгсэжэ яба-на.

Урдаhаань ябагшадай зай ха-ража, урдаа обёорон, болгоомжо-тойгоор аалихан алхална. Халуу-даhан хасартань хүлhэн тобрюул-гатаад, hахалгүй хасар уруунь hабирна, модон хүлэйнь нэгэ жэгдэ хахир-хахир гэхэ абяан дуулдана.

— Дугар Мижитович, сайн! Хайшаа зорижо ябанат?—гээд мүн наhажаал хүн амаршалан угтана.

— Соведэй байшан, гэгээрэлэй министерстводэ үнөөхи шэнэ программа зүбшэлгэн болохо юм hэн,—гээд яаража ябаhан хэбэр-тэй, hугабшалжа ябаhан зузаан хабшааhан тээшээ халта хараал-хина. Уулзагша нүхэрынь хүндэл-hэн маягтай хойноhоонь харан үдэшэхэ зуураа:

«Удаан лэ харгылhан газараа-раа ябана даа. Латын алфавит дээрэ заадаг байхаhаа эхилээд, имэрхүү асуудалаар ябагша бэ-лэй. Мүнөө шэнэ программада оролгын бэлэдхэлээр ябана бшуу» гэжэ болоно.

Дугар Мижидоной хажуугаар hалгэhэн лэ хүгшэн, залуушье хүн хүндэлжэ амаршална. Тии-гэнгүй яахаб даа. Мижидон Дугар Мижитович бүхы Буряад орондоо мэдээжэ, олондоо хүндэтэй боло-hон хүн ха юм. Тэрэнэй зохёоhон hуралсалай номоор хэдэн үе hу-рэhан байна бшуу. Тэрэнэй үзэг-лэлээр багшанар нэгэдэхи класста заажа, хүүгэднай эрдэмэй эхин алхам хэнэ. Буряад хэлэндэ hур-гаха тухай методиконь багша бү-хэнэй стол дээрэ харахат. Дугар Мижитовичэй учебнигүүд хододоо hэйшаагдан, олон арбаад жэл соо хэрэглэгдэнэ. Мижито-вич учебнигүүдээ тон анхарал-тайгаар, бүхы шадабари мэргэ-жэлээ гаргажа, тэсэмгы ухаан бо-долоор зохёоно. Хододоо hургуу-линууд болон багшанартай халуун холбоотой байжа, нүхэдэй дүршэл шэнэ хүгжэлтын эрилтээр мүли мүлиhөөр өөрынгөө зохёол үндэр шанартай, шэн ажалай үрэ болго-но бшуу. Дугар Мижитович бэлэ-хэнээр учебнигүүдэй автор боло-шоо бэшэ. Багшын ажалай хүндэ дабаа бэеэрээ дабаhан юм. 1931 ондо Ленинэй нэрэмжэтэ бурпед-техникум дүүргэмсээрээ, гурбан hуралсалай жэл соо Агын Онон, Түгнын эхин буряад hургуулида багшалаа hэн. Ажалаараа шал-гаржа, мэдээжэ болоhон дээрэ-hээнь Улаан-Үдэ уригдажа, hур-гуулиин ном зохёолгодо хабаа-дуулагдаhан, гэгээрэлэй минис-терствын hургуулиин инспектор болгогдоhон. Эндэ инспектор, НУУ-гай методист байхадаа, за-луудаа багшын ажалда шунал ехэтэй, бага хүүгэдтэ энэрхы Ду-гар Мижитович хүдөө hургууди-нуудай хүдэлмэритэй гүнзэгыгөөр hонирхон танилсадаг байгаа. Хо-лын аймагууд болохо Яруна, Хэжэнгэ, Захааминай бүхы hур-гуулинуудые үлөөнгүй, эмээл морёор ябажархиhан байха юм. Үнгэрэгшэ зун өөрынгөө шэнэ программаар зохёоhон үзэглэл багшанартай зүбшэхөө Хори, Ярууннаар ябаад ошоо. Мүнөө ерэ-хэ hуралсалай жэлдэ шэнэ про-граммаар нэгэдэхи класста зааха багшанарай НУУ-гай дэргэдэ үн-гэргэгдэhэн семинарта ошоод ерэгшэд Дугар Мижитовичнай шухала юумэ хөөрэжэ үгөө гэл-дэжэ олзуурхан бусаа бэлэй. Би Дугарай тон олон hайн талые hайшаадагби. Даруу номгон зан-тай. юумэ хөөргэдэг, hархайлга-дагтүй, нүхэрэй hэшхэл ехэ, зон-до туhатай, шанартайл ажал бү-тээхые эрмэлзэдэг, олондо туhал-хал, хүүгэд. хүгшэдые баярлуул-хал гэhэн ганса hайхан hанаатай, ёhотойл коммунист нүхэр юм. 1931 оной намар бурпедтехнику-мэй нэгэдэхи курсда абтажа ошоод байхадам, комсомолой сек-ретарь дуудаба гээшэ. Ошоходом эдэбхитэн сугларанхай, зүжэг наада табиха тухай хөөрэлдэжэ байба. Тэдэнэй дунда набтар бэе-тэй, гонзогор харахан. эдеэшэг илдам үгэтэй Дугар гэжэ дээдэ курсын студент хүбүүн бидэниие эмхидхээ hэн. Тэрэ гэhээр ходо-доол хамта хүдэлхэ, нүхэсэхые хүсэдэг, эжэл бо... бэлэйбди. Хаанашье ажаллажа ябахадаа нийтын хэрэгтэ халуунаар ханда-жа ябадаг агша. Соёлой хубисха-лай жэлнүүдтэ хүдэлhынь, нютаг-таа колхоз эмхидхэhэн тухайнь ехээр газар гэшхүүлэн тогтоно-гүйб. Мүн хайра орденийнь дур-данагүйб.

Эхэ ороноо хамгаалха Агууехэ дайнай эхилхэдэ, энээнhээ урда амитанай хамарhаа улаан шуhа гаргаагүй Дугар Мижитович шэ-рүүн шарай шарайлжа, дайнда мордоо hэн. Рядовой автоматчиг-hаа ахалагша лейтенант. автомат-чигуудай ротын командир боло-тороо ургажа, Украиныи, Молда-виин, Румыниин, Польшын газар дээгүүр дүлэтэ аадар автомадай галаар илалтын харгы гаргалсан. алдартай солотой ябаа. Би мүн фронт дээрэ ябахадаа, Дугарhаа хододоо бэшэг хүлеэн абажа, сэдьхэлээ ханагша бэлэйб. Тэрэ-нэй бэшэг дайнай hүүлдэ амга-лан сагта зохёогдохо учебнигүүд тухай бодолнуудаар нэбтэрэнги байгша hэн. Илалта ойртожол байгаа. Берлин добтолхо сэхэ шэглэлдэ, дайнай hүүлшын шиид-хэхы добтолгодо хабаадажа, илал-тын үдэр улам улам ойро болгол-сохо габьяатай hайхан ябаhан, дайнай талмайда боргожон баа-таржаhан Дугар Мижитович 1945 оной апрелиин 24-дэ муухай дай-санай хорото hомонhоо хүндөөр шархаташоо. Үндэр наhатай эхынгээ, хайрата бүлынгөө. аха дүүгэйнгээ. нүхэдэйнгөө хүби заяагаар гү, али мүнөө үеын жаргалта хүүгэлэй зол жаргалаар гэхэ гү, эрхим аргашадай энэр-хы ашаар, өөрынгөө шанга зори-гоор элэгэжэ, таягтайл болонхой Буряад ороноо бусажа ерээ бэлэй. Ерэ ерэhээр Дугарнай дуратай ажалдаа орожо, үнөөхил хүүгэ-дэй үзэхэ номуул дээрэ лаб hуу-hаар 24 жэл болошобо. Тэрэнэй ажалай үрэ эли тодо ха юм. hу-рагшадай гарта тэрэнэй ном ха-ранабди. Үзэглэлээ дэлгээгээд ун-шажа hуутараа hажаhан hааба-гархан басагаяа эхэнь сээжэлээ тэбэрин абажа номынь хаахадаа. Д. Мижидон гэжэ авторай алдар нэрые хурсахан hайхан нюдэ-ниинь онодог лэ. Үглөөдэр үнгэр-гэхэ хэшээлдээ бэлдэжэ, орой бо-лотор hуушаhан залуу багша ямар нэгэ асуудалда тулгардаад. зузаан методико ирахадаа, Дугар Мижитовичэй зохидхон хөөрөө шагнаhан шэнги болонол. Эхэ hайхан оромнай хүбүүдэйнгээ сэ-хэ сэбэр ажал тооложо, оложол, үндэрөөр сэгнэдэг байна даа.

Дугар Мижитович Мижидондо «РСФСР-эй соёлой габьята хү-дэлмэрилэгшэ» гэhэн үндэр нэрэ зэргэ олгоhониинь энээниие гэр-шэлнэ. Дугар Мижитович, таниие дээдэ нэрэ зэргээртнай дашарам-дуулан нэгэдэхи классай hураг-шадhаа эхилээд, бүхы hурагшад, багшанар, түрэлхид малгайгаа абан амаршалжа байнад. Хүүгэд-най омогорхон баярланал!

Цокто НОМТОЕВ,
Социалис Ажалай Герой,
РСФСР-эй габьяата багша.

ТАСС-ай ИНТЕРВЬЮ

МҮНӨӨ ЖЭЛДЭ 900 МЯНГАН ХҮН ДЭЭДЭ hУРГУУЛИНУУДТА АБТАХА

СССР-эй дээдэ ба тусхай дунда hуралсалай министрэй нэгэдэхи орлогшо Н. Ф. КРАСНОВТОЙ хөөрэлдөөн

Дээдэ, тусхай дунда hургуу-линуудта орохо хүнүүдые шалга-ха экзаменууд эхилхээ байна. Хэдэн миллион хүбүүд. басагад ВУЗ-ууд болон техникумүүдэй аудиторинуудта сентябриин 1-дэ ерэхэнь. **hуралсалай шэнэ жэлдэ дээдэ hургуулинууд хэр бэлдээб?** ТАСС-ай корреспондент И. Коз-ловский СССР-эй дээдэ ба тусхай дунда hуралсалай министрэй нэ-гэдэхи орлогшо **Н. Ф. Красновто** иимэ асуудалаар хандаба.

— Эхилхээ байгаа hуралса-лай жэл онсо жэл болоно,—гэжэ Н. Ф. Краснов хэлэбэ. — Дээдэ, тусхай дунда hургуулинуудай коллективүүд В. И. Ленинэй тү-рэhөөр 100 жэлэй ойе угтуулан. hуралсал-хүмүүжүүлгын ба науч-на хүдэлмэридөө шэнэ амжалта-нуудые туйлахын тула бүхы хү-сэеэ элсүүлжэ байнхай.

Инженернүүдые бэлдэдэг бүхы факультедүүдтэ тоолон тодорхойл-гын техникэ шудалха нэмэлтэ хэ-шээлнүүд, экономическа ВУЗ-ууд-та математическа бэлэдхэл мүнөө жэл улам hайжаруулагдаха. Ма-тематическа статистика түсэблэл-гэдэ хэрэглэхэ тухай лекцинүүд студентнүүдтэ зорюулан уншаг-даха. Харин гуманитарна ВУЗ-уудта психологи шудалха хэ-рэгтэ бүри ехэ анхаарал хандуу-лагдадаг болохонь.

Ороной дээдэ hургуулинууд шэнэ студентнэрые угтажа аба-хаар бэлдэнэ. Мүнөө жэл 900 мянган хүн дээдэ hургуулинуудта абтаха, тэдэнэй хахадhаа үлүүнь үйлэдбэриhээ hураха юм. Тэрэн-hээ гадна 1.3 миллион hурагшад тусхай дунда hургуулинуудта аб-таха.

Дээдэ hургуулитай мэргэжэл-тэдые манай орон жэлhээ жэлдэ улам олоор бэлдэнэ. Красноярска. Гомельскэ университедүүд, Астра-ханска консерватори, Краснодар-ска физкультурын институт, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха Шахтинска технологическа ин-ститут энэ намартаа түрүүшынгээ студентнүүдые угтахань гээшэ.

Дээдэ hургуулинуудта hурагша-лые абаха гурим тухай хэлэбэл. хуушан гурим гол түлэб хуби-лангүй үлөө гээд Н. Ф. Краснов тэмдэглэбэ. Бэлэдхэл hайнтай за-луушуулые шэлэн абаха гурим үлөө.

Үйлэдбэриhөө hамшангүй hура-хынь тула предприятинууд, эм-хинүүдэй эльгээhэн хүнүүд үй-лэдбэридэ ажаллагшадтай хамта конкурсдо хабаадажа, түрүүшын ээлжээндэ абтаха байна. Гэхэтэй хамта хоёр жэлhээ дээшэ болзоо соо үйлэдбэри дээрэ ажаллаhан хүнүүд нэн түрүүн абтаха боло-но.

Саг үргэлжэ хүдөө нютагуудта гол түлэб ажаhуудаг, шэлэн аба-hан мэргэжэлдэнь дүтэрхы ажа-лай стажтай хүнүүд хүдөө ажа-хын ба биологическа мэргэжэлтэ-дые бэлдэхэ үдэрэй hуралсалда абтаха байна. Хүдөө нютагуудhaa ерэhэн залуушуул багшанарай мэргэжэл шудалхаар түрүүшын ээлжээндэ абтаха.

Аха дүү социалис оронуудай. Азиин, Африкын. Латиин Амери-кын хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэнь Советскэ Союзай ехэ туhа хүргэ-дэгынь мэдээжэ. hайнаар түхеэ-рэгдэhэн аудиторинууд болон ла-бораторинуудтай дээдэ hургуули-нууд СССР-эй туhаламжаар хэдэ хэдэн оронуудта бариглаа. Энэ жэлдэ, жэшээлхэдэ, СССР-эй ха-баадалгатайгаар Туниста бариг-даhан национальна техническэ институдай үүдэнүүд түрүүшын-хеэ нээгдэхэнь. Национальна дээ-дэ hургуулинуудта хүдэлмэрил-хынь тула манай орон өөрынгөө багшанарые эльгээнэ.

Хүгжэжэ байгаа гадаадын оро-нуудай залуушуул Советскэ Сою-зай ВУЗ-уудта олооропо hурахые эрмэлзээнэ. Советскэ Союзда hура-hан олон мянган мэргэжэлтэд Эхэ орондоо бусаад, совет дээдэ hур-гуулинуудта hураха үедөө дээдэ шадабари мэргэжэлтэй болоhоноо бодото ажал дээрээ харуулна. Со-ветскэ Союзда hурахые хүсэhэн долоо мянга үлүүтэй хүбүүд, ба-сагад энэ жэл манайда ерэхэ юм.

Дээдэ, тусхай дунда hургууди-нуудай хүдэлмэрилэгшэд Ленинэй түрэhэн ойн баярай жэлдэ эрдэм шадабари ехэтэй мэргэжэлтэдые бэлдэхын тула бүхы хүсэеэ эл-сүүлхэ байха гээд Н. Ф. Краснов хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ мэ-дүүлбэ.

(ТАСС).

О СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

Болгариин Арадай Республикын Видинскэ округой Дунавци тосхоной үйлсэнүүд городойхидол адляар харагдана. Тосхоной бүхы байрын гэрнүүд ба нийтын эмхи зургаануудай байшангууд бултадаа арадай засагай үедэ баригданхай.

БТА—ТАСС-ай фото.

ДРВ-гэй ажалшад 1969 оной гүрэнэй түсэб дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй-гээр оролсонхой. hаяхан ДРВ-гэй правительство 3598 предприятинуудай коллективүүдтэ «Социалис ажалай коллектив» гэhэн нэрэ зэргэ олгобо. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ханой городой трикотажна фабрикын нэгэ цех соо.

ТАСС-ай фотохронико.

...ЕТ ХҮН ХИЛЫН САANA БАЙХАДАА

ДОКТОР АЗИЗА

...мянган хүнүүдэйнь совет ...дай ашаар эдэгэhэн, СССР-...мжатайгаар больница ба ...никэнүүдые барюулhан ..., Тунис, Эфиопи, ОАР ба ...ын бусад бэеэ дааhги оро-... «ород доктор» гэhэн үгэ-... хүндэтэйгөөр хэлэгдэдэг, ...даг.

...жир арадта бэлэг болгон ...скэ Союзай барижа үгэhэн ...ицые Лахдариа городой зон ...мэдэдэг.

...ч Мария Антонюгта ошог-... Доктор Шапеловтэ орогты ...танда ехэтэ дурадхаха бай-... Доктор Железнов хүбүүемни ... эдэгээгээ...» гэхэ мэтээр ...й хөөрэлдэжэ байхые ходо ...т. Совет врачнуудай ам-...хай хаа хаанагүй хөөрэл-...рачта орожо гарахын тула ...тон ээлжээгээ тэсэмгэйгээр ...э байдаг. Теэд сагаан ха-...дhан совет хүнүүд тэдэ-...далыень харюулхал байха. ...шэлүүлжэ эдэгэhэн үхи-... hургуулиингаа хашаа соо-...хэдтээ хамта харайлдажа. ... наадажа ябахыень хара-... hайн юун байхаб! — гэжэ ...дэй врач Ирина хөөрэнэ.— ...хэдэ нэгэтэ ошожо ябатараа. ...он хара нюдэтэй хүбүүнтэй ... hэм. Намайе харамсаараа ...илэн: «Мэндэ амар. доктор! ...даа!» гэжэрхихэдэнь, угаа зохид байгаа бэлэй. Тэрэниие ар-галhан аад, нэрыень мартажархёоб. Теэд тэрэнэй энеэбхилээн нюдэн-дэмни ходо харагдажа байдаг.

Алжирта, Тизи-Узу (Кабилия) гэжэ больницада жэлэй урда тээ Совет Улаан Хэрээhэн врачнуудые эльгээhэн юм. Хирургнууд Тамара Евдокимова, Валерий Козпин гэг-шэд тэдэнэй дунда бии байhан. Хэдэн мянган үбшэнтэниие үзэжэ. олон зуун операци хэжэ, үхэлэй hабарhаа олон хүниие абарhан байха. Өөртэнь тудаhан нэгэ иимэ ушар тухай доктор Евдокимова хөөрөө бэлэй:

— Арбан хоёртой хүбүүе нэгэтэ асарба. Дайнай hүүлээр үлэhэн минэ гэшхээд гэмтэhэн байгаа. Амидырха гэжэ найдахаар бэшэ. hудаhануудайнь сохисо ойлгогдо-хоор бэшэ hэн. Больницын хүдэл-мэрилэгшэд юушье хэхэеэ ойлго-жо ядаад. мүн би өөрөөшье опера-ци хэхэ гү, али үгы гү гэжэ шии-двэжэ ядаад байгааб. Шуhа шудхэ-ха гэхэдэ, нэгэшье үлүү, запасной ампула байбагүй. Гайхашоод лэ операционно столой дэргэдэ дүү-гай зогсожо байбабди.

«Дары ерэхэб» гэжэ хэлээд, Козпин гэнтэ гаража ябашоо.

Хубхиишаhан шарайтай Козпин хэдэн минута болоод бусажа ерэ-хэдээ. гурбан ампула шуhа намда hарбайба.

— Ши өөрынгөө шуhа үгөө гүш?

— Тиигээ, — гэжэ харюусаа hэн.

Ассистент-алжирецууд, лабо-рантнууд шуhaяа абхуулха зүб-шөөлөө үгэhэн юм. Гурбан часhaa операцишье дүүрэжэ, хүбүүнэй амин абарагдаа. Зүгөөр доктор Козпин хоёр час болоод дахинаа шэнэ операци хэжэ орoo бэлэй. Уданшьегүй СССР-тээ. гэртээ ха-рихан аад, дахин Алжир бусажа ерээ hэн.

Совет врачнууд тухай гайхам-шагта олон ушарнуудые манай орон дотор хэлсэдэг. Тэдэнэй нэгэ-ниинь гэбэл. хирург-гинеколог азербайджанка Адель Курбанова ассистентнүүдэй, үбшэлэгшэдэй дунда ехэ хүндэтэй болоhон юм. Тэрээн тухай үльгэр домогуудые зохёодог. Курбанова хэдэн жэлэй турша соо Аннабта, хожомынь оронноймнай ниислэл хотодо ажал-лаhан байгаа. Алжир эхэнэрнүү-дэй дунда ехэ суутай болоhон. Олон эхэнэрнүүд тэрэниие «Ази-за» гэжэ нэрлэгшэ бэлэй. Тэрэнь: «эгээл хүндэтэй, эгээл үнэтэй» гэhэн үгэнүүд байгаа.

Курбанова Мулуди Али тухай нэгэ эхэнэрэй үбгэн нигэжэ хөө-рэбэ:

— Минии hамган сагhaa урид хоёр удаа гаргаhан байгаа. Гэрлэ-hээр дүрбэн жэл хахад болоhон тула, үхибүүдтэй болохо ехэл хү-сэлтэй hэмди. Теэд совет врач ту-хай дуулахатаяа сасуу тэрэнэй ажаллажа байhан Мустафагай больницада hамгантаяа ошобобди. hамгыемни эмнэдэг доктор hoo бэ-шэг абаад ошоо hэмди.

Нюдэндөө шэлтэй, наhажаал эхэнэрые хараха гэжэ hанаhан. хөөрэлдэхын тула хэдэн ород үгэ сээжэлдэhэн байгааб.

Тиин гэhээ хара үhэтэй, хара нюдэтэй, сагаан халаадтай залуу, гоё эхэнэрэй дорюунаар алхалан урдаhaамнай гаража ерэхэдэнь лахабши? Энеэбхилhэн, бага зэргэ hарюушаг араб хэлээр, «юун хэ-рэгтэйб» гээд асууба, Теэд доктор Курбанова урдамнай байна гэжэ мэдэхэдээ, яhалашье гайхалсаа бэ-лэйбди. hамгымни үзеэд. хэдэ хэ-дэн ашата зүбшэлнүүдые үгөөд, больницада hара бури ерэжэ. үзүүлжэ байхаш гээ бэлэй.

Басага түрэхэдэнь, бэрхэ эмшэ-нэй нэрээр Азиза гэжэ нэрлээ hэмди. Тэрэнэй нэрэ манай ухаан сэдьхэлдэ хододоо үлэхэ.

Алжирта олон совет врачнууд ажалладаг. Аннаб гү, Алжирта, Тизи-Узуда гү, Лахдариада — хаа-нашье тэдэнэр суутай, хүндэтэй, хүниие эмшэлхэ арга онhооро улад зониие гайхуулдаг, баяр-луулдаг.

Мохамад ШУЛИ,
алжир журналист.
(АПН).

Алжир.

ШЭНЭ ТЕХНИКУМ НЭЭГДЭХЭНЬ

РСФСР-эй ЦСУ-гай тоо бүридхэлэй хүдэлмэри оньһожоруулгын техникум байгша оной сентябриин 1-һээ Улаан-Үдэдэ нээгдэхэнь.

Энэ тусхай дунда һургуули зургаан янзын мэргэжэлтэдые бэлдэхэ. 6 отделенитэй байха. Тоо бүридхэлэй, тоолон бодолгын хүдэлмэри оньһожоруулха отделени дүүргэһэн хүнүүдтэ тоо бүридхэл оньһожоруулгын техник-проектировщигой мэргэжэл олгогдохо. Тэдэнэр проектировщигуудаар, районуудай (городуудай), машинно-счётно станцинуудай начальнигуудаар, тоо бүридхэлгын оньһожоруулагдамал фабриканuудта халаануудай начальнигуудаар, машинно-счётно станциин үйлэдбэриин участогай хэлтэсэй хүтэлбэрилэгшөөр хүдэлжэ болохо.

Тоо бүридхэлэй, счетно-аналитическэ машинануудые ашаглаха, заһабарилха отделенидэ һураһан нүхэд техник-электромеханик гэһэн мэргэжэл олохо, оньһожоруулагдамал тоо бүридхэлгын фабриканuудта, предприятинуудай машинно-счётно станцинуудай счётно-клавишна, счётно-перфорационно машинануудые заһабарилха механигай тушаалда хүдэлхэ юм.

Түргэн бодолог математическа машинануудта программа зохёохо мэргэжэл олгодог отделени дүүргэгшэдэ «техник-математик-программист» гэһэн нэрэ олгогдохо. Тиимэ мэргэжэлтэн тоо, бүридхэлэй центрнүүдтэ техник-операторай, технигэй, программистын хүдэлмэридэ абтаха.

Статистикын отделенидэ һуража гараһан хүн арадай ажахын элдэб һалбаринуудта дунда эрдэмтэй экономистын тушаалда ажаллаха байна.

Промышленностьдахи бухгалтериин тоо бүридхэлэй отделенидэ һурагшад—промышленна предприятинуудай цехүүд, таһагууд ба албануудай бухгалтер боложо хүдэлхэ эрхэтэй, мүн хүдөө ажахын үйлэдбэридэхи бухгалтериин тоо бүридхэлэй отделенине дүүргэгшэд—колхоз, совхозуудта, хүдөө ажахын бусад предприятинуудта бухгалтераар ажаллаха юм.

Хүсэд бэшэ дунда һургуули (8 класс) дүүргэһэн хүнүүд 3 жэл 6 һарын, дунда эрдэмтэн (10 класс)—2 жэл 8 һарын турша соо техникумдэ һураха.

Тоо бүридхэлэй, тоо бодолгын хүдэлмэри оньһожоруулха, промышленностьдахи бухгалтериин тоо бүридхэл хэхэ мэргэжэл олгодог хоёр отделенидэ мүнөө жэл һурагшад абтаха. Ерэхэ жэлнүүдтэ бусад отделенинүүд удаа дараалан тогтоогдожо, техникумэй хүсэндөө ороходонь, 1200 студент нэгэн доро һуралсаг болохо юм.

Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ Улаан-Үдэ городой Октябрьска районда РСФСР-эй ЦСУ-гай счетовод-бухгалтернуудай һургуулиин шэнэ байшан барижа, һаяшаг гүрэнэй комиссида тушаагаа. Тэрэ байшан соо шэнэ техникум нээгдэхэнь.

Техникумэй һуралсалай байшан, студентнэрэй хамтын байра, спортын зал, бусад түхеэрэлгэнүүд, заһабарилга хэхэ оньһожоруулагдамал мастерскойнууд гэхэ мэтэ техникумэй бүхы шэнэ байрын проект 1970 ондо зохёогдожо, барилгань 1971 онһоо эхилхэ юм.

Манай республикын, хүршэ областьнуудай арадай ажахыда тоо бүридхэлэй оньһон техникэ нэбтэрүүлхэ, бүридхэлэй хүдэлмэрилэгшэдые, экономистнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ шэнэ техникум ехэ туһатай байхань дамжаггүй.

Арадай ажахы хүтэлбэрилгын хэрэг һайжаруулха зорилгоор һүүлэй жэлнүүдтэ экономико-математическа арга онол хэрэглэхэ, тоо бүридхэлэй хүдэлмэри оньһожоруулха хэрэг оронойманай ажахын бүхы һалбаринуудта үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ.

Тоо бүридхэлэй техникэ республикын предприяти, колхоз, совхозуудта һаяшагай бага саг хэрэглэгдэдэг болоод байнхай. Мүнөө үень 31 предприяти, эмхинүүдые хангаха машинно-счётно станци Статуправленидэ, 13 ажахын, эмхи зургаануудай тоо бүридхэл оньһожоруулһан Кабанскын районно станци хүдэлнэ. ЛВРЗ, авиационно завод машинно-счётно станцинуудтай болонхой. Республикымнай предприяти, эмхинүүд, һургуулинуудта тоо бүридхэлэй, тоо бодолгын 750 элдэб машина тоологдоно.

Байгша оной октябрьда Гусиноозерскын, Загарайн районно машинно-счётно станцинууд хүдэлжэ эхилхэ.

Тоо бүридхэл оньһожоруулхын хэрэг хүдөө ажахыда илангаяа мууса нэбтэрүүлэгдэнэ. Гансал Хориин аймагай Анаагай совхоздо машинно-счётно бюро бии.

Республикымнай бүхы районуудта ойрын 3—4 жэлэй турша соо машинно-счётно станцинуудые тогтоохо, томо промышленна предприятинуудые барилгын газарнуудые өөһэдын машинно-счетно станци гү, али бюротой болгохо зорилго табигдана. Республикымнай улам үргэн хүгжэжэ байһан арадай ажахы Улаан-Үдэдэ угаа оншотороо электронно-тоололгын центр байгуулха эрилтэ табина.

Дээрэ дурдагдаһан хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэдээ, хүтэлбэрилгын хэрэг нарижуулха, экономическа шэнжэлгэнүүдые математическа аргаар хэхэ, тоо бүридхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, эрдэмтэдэй ажал хүнгэдхэхэ, албан захиргаанай гаргаша хорооохо арга олгохо байна. Энэ хэрэгтэ Улаан-Үдымнай шэнэ техникумэй ехэ үүргэ дүүргэхэнь лабтай.

Д. РАДНАЕВ,
Буряадай АССР-эй статистическэ управлениин начальник.

Гусиноозерск городой һургуулинуудай һурагшад зунайнгаа амаралтые ашагтай һайнаар үнгэргэжэ байнхай. Городой һургуулинуудай олонхи һурагшад пионернүүдэй лагерьнуудта амарна, мүн тиихэдэ хизаар ороноо шэнжэлгын аяншалгада гаранхай. Шахтернуудай городой гурбан һургуулинуудай дэргэдэ хүүгэдэй площадканууд эмхидхэгдэнхэй. Лагернуудай хүтэлбэрилэгшэд городойнгоо мэдээжэ хүнүүдые урижа, амарагшадтайгаа уулзалгануудые эмхидхэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гусиноозерскын № 2 дунда һургуулиин һурагшад Ленинэй, дайшалхы Улаан тугай орденуудай кавалер Гурий Семенович Пашковтой уулзажа байна.

Ф. МОРЕНЕЦЭЙ фото.

МОНГОЛ ЖУРНАЛИСТЫН ТЭМДЭГЛЭЛҺЭЭ

АЛТАН-БУЛАГАЙ АЖАХЫ

Хутаг уулын бөөрөөр, Гун-нуурай эрьеэр, Улаан-Бургаасанай ногоон «торгоор» нэмэргэгдэһэн гүбээ дээгүүр монгол ажалшадай ажаһуудат толбо сагаан һээы гэрнүүд жэрылдэн, холоһоо элихэн харагдана. Зунай сэлмэг үглөөгүүр энэ талын хүхэрэн һуунагтаһан уняар, нуурай уһанай мүнгэн толо дээгүүр зэрэлгээтэһэн эдэ гэрнүүд бүришье ойро мэтэ. Нэлэнхы үргэн ногоон зүлтын дунда зэлэ татан зэогэлһэн дун сагаан эшэгы гэрнүүд аажамаар миралтаһан далай дээрэ хүн шубуудай тамаржа ябаһандал үзэгдэнэ...

Дам саашань харахада, үнэхөөрөө ябаган улаан бургааһан ургадаг. Урда хадаһаа шуулса урдаһан горхоной жалга хүндые үгсэжэ ябаһан улаан зүһэтэй һүрэг үхэрнүүд яралгүй таран бэлшэнэ.

— Эндэ манай госхозой һүһаалиин фермэ оршоно. Малшад, һаалишадаймнай зунай гэрнүүд, тэрэ жэрылдэжэ харагдана,—гэжэ госхозой дарга нүхэр Намжаа хөөрэнэ. Алтан-Булагай госхоз Сэлэнгэ аймаг доторөө түрүү ажахы. Эндэ гол түлэб һү-мяханай шэглэлэй «Талын улаан» гэжэ үүлтэрэй үхэр үсхэбэрилэгдэнэ.

Намжаа дарга өөрынгөө энэ нютагай түүхэ намтар тухай, хүгжэн һалбаржа байгаа ажахы тухайгаа, ажал хүдэлмэридөө шалгардаг түрүү хүнүүд тухайгаа тон һонирхолтойгоор ярина:

— Манай ажахы газар таряалан, мал ажахын бүхы һалбаринуудые эрхилэн хүгжөөнэ. Байгша ондо госхозоймнай ажалшад Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй, Монголой арадай революциин илаһаар 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ дэлтэрһэк бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсожо, түсэбөөр хараалагдаһан али бүхы хүдэлмэреэ саг болзорһоонь уридшалан дүүргэжэ байна,—гээд тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.— Ажахымнай энэ жэлэй түрүүшын хахад соо абаха мал ажалай продуктнуудые сүм түсэбэй ёһоор болзорһоонь урид бэелүүлжэ шадаа. Хабарай тарилгые агротехникын заабариин ёһоор богонихон болзор соо хэжэ дүүргээ һэмди. Таряанай гарасашье муу бэшэ. Ерэхэ жэлэй тарилгада баян ургасын үндэһэ һуури болохо пар хахалалга һайнаар ябуулагдана.

Манай нютагай хүн зон хэр угһаа хойшо совет хүнүүдэй дэмжэлгэ, туһаламжада түшэглэдэг заншалтай юм. Совет барилгашадай гараар ажахымнай түбэй һуурин, тосхондо хэдэн олон айлай һууха шэнэ гэрнүүд, клуб, 7 жэлэй һургуули, хүүгэдэй сад, ясли, бани, байрануудые ууралаар дулаасуулха котельнэ, гараж, машина, техникэ заһабарилгын мастерской, хүнэй, малай эмнэлгын пунктнууд, малай үбэлэй байранууд бодхоогдоһон байна. Мүн саашадаашье совет нүхэдэй туһаламжаар олон шэнэ барилганууд хэгдэхээр хараалагданхай. Совет анда нүхэдэймнай хани халуун дэмжэлтэ «Алтан булаг» ажахын бүхы ажалшадые шэнэ илалта тээшэ уряална. Бүхы социалис оронуудай ажалшадай хоорондохи харилсан туһалалсаха интернационализмын үзэл бодолые ажалша хүн бүхэн үнэн зүрхэнһөө мэдэрнэ.

Эндэхи нютагай арад зон, бүхы монгол ажалшадтай нэгэн адли өөрынгөө түрэл орон доторөө гэгээн туяата социализм, коммунизм байгуулхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гарган ажаллана.

Монголой ажалшан арадта зол жаргалай зам нээһэн нютаг Алтан-Булаг юм гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Монголой арадай хубисхалай илалта эгээл энэ нютагһаа, совет улаан партизануудай, Улаан армиин сэрэгшэдэй халуун туһаламжатайгаар түйлагдаа бэлэй.

Хубисхалай илалтын урда тээ, Алтан-Булаг хотые «Маймаашан» гэжэ нэрлэдэг байһан юм. Эндэ хитадай болон гадаадын бусад гүрэнэй наймаашад хубиин дэлгүүрнүүдые олоор нээжэ, ажалша зоной зөөри хоглолые, олоһон олзыень хууран мэхэлхэ аргаар дээрмэдэн, булимтаран абажа байһан. Тиимэ үедэ монгол ажалшад үлэн хооһон, үгытэй ядуу байдалда зобожо байгаа. Тэдэнэр үри хүүгэдээ тэжээхэ будаа, мүрөө халхалха хубсаһанай даалимба абахын тулада жэлэй дүрбэн сагта баян наймаашадта ажалладаг байһан. Тиигэжэ энэ баян дэлтэр нютагай ажалша зон өөрын гэхэ зөөригүй, мүлжэгшэдэй урдаһаа эсэргүүсэхэ эрхэгүй байгаа һэн.

Мүнөө арадай хубисхалай ашаар ажалшад али зэргэ баян тэнюун ажаһуунаб, ажалланаб! Айл бүхэнэй газаа адууһа мал бии. Ажаһууха гэртэй, үмдэхэ хубсаһаар, эдихэ хоолоор баян. Үрэ хүүгэдэй, өөһэдынь һураха һургуули, багшанар бии. Болбосон клуб, хүүгэдэй ясли, сэсэрлигүүд. Машина, оньһото техникэ, электрын эльшэ ажалшадай ажал хүдэлмэрине хүнгэдхэнэ, ажабайдалые шэмэглэнэ.

Иимэл даа Алтан-Булаг ажахын ажалшадай зол жаргалта ажабайдал. Эдэ бүгэдые хаража, ажалша зонтой хөөрэлдэжэ ябахада урматай, хүхюун сэнгэлиг. Ерээдүйн бүри һайхан ажабайдалые өөһэдынгөө гараар байгуулжа байгаа ажалшадай хүсэл эрмэлзэлгэнь улам бүри бадаран хүгжэнэ, илалтын замаар урагшаа дабшана.

Ш. ЦЭЕН-ОЙДОВ.
Алтан-Булаг.

ФУТБОЛ

ЛВРЗ-гэйхид ЭРХИМЛЭБЭ

Манай республикада футболоор мүрысөөн түлэг дундаа ябажа байна. Түс мүрысөөндэ хүбүүдэй, эдиршүүлэй 12—12, мүн эрэшүүлэй 27 команда наадана. «Арһан бүмбэгын» шанда хүртэхын тулада һаяхан үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй мүрысөөндэ аяар арбан команда оруулагдаа һэн. Тэрэ мүрысөөн Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үнгэргэгдөө. 11—12 наһанай хүбүүдэй түлөөлэгшэдһөө Улаан-Үдын «Спутник» болон Хори тосхоной командаа мүрысөө. Тиихэдэ 13—14 наһатай эдиршүүл сооһоо мүн лэ Хори тосхоной, Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно районой командаанууд уулзаа бэлэй.

Хүбүүдэй командаанууд эндэ хэр наадаба гээшэб? Улаан-Үдын хүбүүд өөһэдын спортивна баазатай, тренернүүдтэй байна. Гэбэшье Хориин хүбүүд энэ уулзалгада нилээд булюу һайнаар наадаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Тэрэнэй ашаар хүдөө нютагай түлөөлэгшэд улаанүдынхидые 6:0 тоотойгоор шүүжэ шадаа.

Эдиршүүл сооһоо Железнодорожно районой «Орленок» команда Хориин түлөөлэгшэдые 2:1 тоотойгоор шүүгээшье һаа, энэнь бодото, булюу шадабаритай илалта бэшэ байшоо. Ушарынь хадаа, Хориин эдиршүүл вратариингаа дэмжэлгэтэйгээр өөһэдынгөө тала руу хоёрдохи бүмбэгэ оруулжархиһан байгаа бшуу. Энэ уулзалгануудай дүнгөөр Хори тосхоной хүбүүдэй, мүн Улаан-Үдын «Орленок» гэжэ эдиршүүлэй командаануудта республикын спортсоведэй, ВЛКСМ-эй обкомой зүгһөө дамжуулгын шангууд, дурасхаалай бэлэг болон грамотанууд барюулагдаа.

Эдэ хүбүүдэй болон эдиршүүлэй дундаһаа саашадаа манай республикын футболой нэрэ хүндые ёһотоор хамгаалха шэнэ халаан гараха байха гэжэ этигэмээр. Тиимэһээ Владивосток болон Благовещенск хотонуудта үнгэргэгдэхэ зональна мүрысөөнүүдтэ амжалтатай мүрысэжэ ерэхыень хүсэнэбди.

* * *

Республикын кубогта хүртэхын тулада үйлэдбэриин 25 коллективүүдэй футбольно командаанууд мүрысэһэн байна. Хахад финалда оруулагдахын түлөө тэмсэлдэ республика соогоо хүсэтэй гэжэ тоологдодог «Байгал» команда гэнтэ «Пищевигэйхидтэ» 1:2 тоотойгоор шүүгдэшоо һэн.

ЛВРЗ-гэй футболистнууд түмэр замшадай «Вагонник» командые 1:0 тоотойгоор, тиихэдэ «Локомотив», Закаменск хотын «Металлургые» 4:1 тоотойгоор илаа һэн. Тэрэшэлэн «Звезда» команда «Сэлэнгын» дублернуудтай уулзахадаа 4:3-аар мүн лэ шүүжэ шадаа бэлэй.

Мүрысөөнэй хахад финальна уулзалганууд нилээдгүй шанга тэмсэлээр үнгэрөө, Эндэ ЛВРЗ-гэй спортын клубай түлөөлэгшэд «Пищевик» командынхидые 4:2 тоотойгоор, түмэр замшадай «Локомотив» «Звезда» командые 3:2-оор илажа шадаа һэн.

Һүүлэй һүүлдэ ЛВРЗ-гэй болон түмэр замшадай «Локомотив» командаанууд түгэсхэлэй мүрысөөндэ оруулагдажа, Буряадай АССР-эй кубогта хүртэхын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ болоо һэн. Тэрэнэй дүнгөөр ЛВРЗ-гэй команда «Локомотивай» футболистнуудые 3:2 тоотойгоор илажа, республикын физкультура, спортын комитедэй кубогта хүртэбэ. Энэ уулзалга республикымнай футболистнуудай бэлиг шадабариин дээшэлжэ байһые гэршэлбэ.

Августын долоондо ЛВРЗ-гэй команда Улаан-Үдэ хотодоо Амурска областиин футболистнуудтай уулзахань. Энээгээр үйлэдбэриин коллективүүдэй командаануудай хоорондо РСФСР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн эхилхэнь.

А. МИХАЙЛОВ.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • ХИЛЫН СААНАҺАА • РАДИО

НЭРЭ ХҮНДЭНЬ ДЭЭШЭЛХЭ ЁҺООРООЛ ДЭЭШЭЛНЭ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Советскэ Союзай нэрэ хүндын саашадаа улам бэхижэжэ, бүхы дэлхэй дээрэхи түрүү хүсэнүүд ба түрүү эрмэлзэлгэнүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ СССР-эй тусгаар үүргэ дүүргэдэг байһыень ойлгодог ушар коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй арсашагүй дүнгүүдэй нэгэниинь лаб болоно гээд Венгриин «Непсабадшаг» газетэ «Советскэ Союзай үүргэ» гэжэ статья соогоо бэшэнэ. Социализмын гол хүсэниинь, дэбжэлтые эгээн лэ түгэлдэр хүсэтэйгөөр хамгаалагшань Советскэ Союз болоно. СССР—хүдэлмэришэн ангиин, мүн бүхы революционно хүдэлөөнэй гол түшэг тулгуурынь болоно гээд газетэ үргэлжэлүүлэн бэшэнэ.

Коммунис хүдэлөөе эмхи гуримгүй болгохые эрмэлзэдэг буржуазна номнолшодой һанаашалганууд статья соо элишэлэгдэнэ.

Москвадахи зүблөөндэ хабаадаһан бүхы шахуу партинууд буржуазна номнолшодой мэхэ гохые ойлгохоһоо гадна, тэдэнтэй шууд тэмсэжэ, хатуужалтай, харюусалгатай байһанаа харуулаа.

Маоистнуудай партиин баруун оронуудай буржуазна номнолшодоор дэмжэгдэдэг байһанда коммунис партинууд мүн лэ анхаралаа хандуулаа. Диилэнхи олонхи партинууд хитад хүтэлбэрилэгшэдэй эмхи алдахуулан можо болохо аюултай политикые сэхэ буруушааха шухала гэжэ олонхи партинууд тоолоһон байна гээд статья соо хэлэгдэнэ.

Урда Вьетнамдахи дайн байлдаан

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд американ сэрэгүүдэй эзэлжэ байһан газарые добтолно, шухала стратегическэ пунктнуудые, аэродромуудые, базова лагерьнуудые, сэрэгэй складуудые артиллереэр буудана.

Тхузаумот провинцида июлиин 15-һаа 20 хүрэтэр сэрэгэй ябуулганuудые хэхэдээ, Урда Вьетнамай патриодууд дайсанай 750 гаран солдат ба офицернүүдые хүлһөөнь буулгаа. Гадна, Освобождение гэжэ хэблэлэй агентствын дамжуулгада үндэһэлэн ВИА агентствын мэдээсэлэнэй ёһоор, патриодууд дайсанай 160 гаран сэрэгэй машиные усадхаа, сэрэгэй 8 судные уһанда шэнгээгээ, 4 самолёт буудажа унагаагаа.

Тхыатхиен провинциин Биа райондо неделиин турша соо болоһон байлдаануудай үедэ Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй сэрэгшэд 200 гаран американо-сайгон сэрэгүүдэй алба хэгшэдые алаһан гү, али шархатуулһан, 3 самолёт буудажа унагааһан байна.

Урда Вьетнамай патриодууд июлиин 15-най һүни Бинь-Динь провинциин захиргаанай центрые добтолоо. Патриодой амжалтатайгаар ябуулгануудые хэһэнэй эсэстэ 120 гаран американ солдат ба офицер хүлһөө буулгагдаа, олон тоото дайшалхы техникэ усадхагдаа.

Бузагай муухай туршалганууд

БОНН. ТАСС-ай корреспондент В. Серов иигэжэ дамжуулна:

Химическэ ба бактериологическа дайнда бэлэдхэлгые нюуха гэжэ Боннай эрмэлзэдэг болобошье, дайшалхы хорото бодосуудые байгуулгада Баруун Германиин эрдэмтэдэй сэхээр хабаададаг байһан баримтанууд эндэ мэдээжэ болоо.

ХИТАДТА БОЛОЖО, БАЙҺАН ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮ[Ү]

«Мао Цзэ-дунай үзэл бодолые тайлбарилха талаар» армиин түрүүшын отрядые «Цинхуа» гэжэ политехническэ институтда эльгээгдэһээр нэгэ жэлэй ойн гүйсэһэниинь Пекиндэ ехэ шуугаатайгаар тэмдэглэгдээ. Энэ ойе һайшааһан урианууд город соо няагданхай. Ойдо зорюулагдаһан олон тоото статьянуудые газетэнүүд толилһон байна. Июлиин 28-да дамжуулһан статья соо энэ ушарай түүхэ тухай Синьхуа агентство һануулна. Агентствын бэшэһэнэй ёһоор энэ ушар Хитадта «шэнэ үе сагые» нээжэ үгөө.

«Соёлой хубисхалай» эхиндэ «Цинхуа» институдай хунвэйбинүүд «Лю Шао-циин агентнүүдые», Мао Цзэ-дунда эсэргүүсэлэг бусад дайсадые хашадаг хабшадаг. маогой штабай «захяа заабаринуудые наринаар» дүүргэдэг байһан юм. Зүгөөр удаань студентнүүд болон багшанарай зарим хубинь «полицентризмын ревизионис үзэл бодолой болон теориин» нүлөөндэ ороо, тайлбарилан хэлэбэл, Маогой заабаринуудые һохорлигоор дүүргэдэг байхаһаа арсадаг болоо юм.

Эгээл иимэһээ, үнгэрэгшэ жэлэй июниин 27-до Маогой эрилтээр «Цинхуа» институт солдадуудаар эзэлэгдэһэн байгаа. Соёл сурталай талаар халхабша хэхын тулада отрядта хэдэн хүдэлмэришэн оруулагдаһан байгаа, гэбэшье, харин бүхы юумые сэрэгэйхид шиидхэдэг байна бшуу. Тэрэ гэһэнһээ хойшо гэгээрүүлгэтэй, научна ба соёл сурталай хүдэлмэритэй холбоотой бүхы һуралсалай газарнууд, бүхы эмхи зургаанууд сэрэгэй отрядуудай хиналта доро табигдаһан байна.

«Маогой үзэл бодолоор интеллигенцине шэнээр хүмүүжүүлхэ» гол зорилгоёо эдэ отрядуудай ямараар дүүргэжэ байһыень Гуанчжоугай Чжуншаньска медицинскэ институтта байрладаг отрядай дуй дуршалһөө харагдана. Үнгэрэгшэ жэлэй бури август һарада энэ институтта солдадууд эльгээгдэһэн юм гээд «Жэньминь жибао» газетэ мэдээсэнэ. Тэдэнээ студентнүүд болон багшанарые бүлэг бүлэгөөр илгаруулан хубаарилаа. 112 үйлэдбэриин бригадые хүдөө тосхонуудта эльгээгээ. Тэдэнэр хүдөөдэ гаража, үгытэйшүүлэй гэрнүүд соо байрлаха, тэдэнтэй хамта хүдэлмэрилхэ, һураха, хамтадаа эдеэлхэ, унтаха, ревизионизмые шүүмжэлхэ зэргэтэй юм. Тобшоор хэлэхэдэ, тус институт намнан тараагдаһан байгаа.

«Эгээл иимэһээ нэгэ газарта интеллигенциин олоороо сугларха ябадал хүсэдөөр усадхагдаа» гээд маоистска газетэ тэмдэглэһэн байха юм.

* * *

Юрын хүнүүдэй ябалгын урдань «хоригдоһон» Чжуннаньхайда (императорай ордонуудай олоор бодхогдоһон, Мао Цзэ-дунай ажалладаг газарай оршодог Пекинэй район) элдэб провинцинуудай хүн зоной делега[...]

цинуудай олооро суг[...] ниинь ажаглагдадаг бол[...]

Зууршалга хэхээ е[...] наньхайн түбэй хуби[...] үүдэндэ байрланхай. [...] гуудта маоис засагаа[...] роо аашалдаг тухай г[...] хэйлэн мэдүүлхын т[...] ниислэлдэ ерэнэ. Зүг[...] хэншьеб уулзаагүй. Д[...] олоороо сугларалгатай [...] лада Пекинэй засагаа[...] гансахан лэ хэмжээн [...] наньхайе хамгаалалга [...] хагдаа. Эндэ отрядуу[...] гэгдээ. Жадынь бодхо[...] буунуудтай солдадуу[...] хубинуудта үдэшын саг[...] рана.

Хэнтэйшье уулзажа [...] киндэ зүб юумын хэ[...] харахагүйдөө, делега[...] лэлһээ гаража ошоно. [...] саарһанууд дээрэ гара[...] гомдолнуудаа хананууд[...]

Хунань провинциһаа [...] дэхи городууд болон т[...] римгүй байдалай гарг[...] мэдээсэнэ. Хунаньцуу[...] сэл соо иигэжэ хэлэг[...] эльгээгдэһэн хүнүүдэй [...] дэг «ревкомууд» дотор [...] лоно. Энэ хадаа «була[...] дотор загаһа бариха». [...] хэһээлтэдэ оронгүйгөө[...] гуулха арга нютагай [...] шэдтэ олгоно. Тайши го[...] провинци) түлөөлэгшэ[...] комуудта» шэбээлһэн «[...] сэрэгэйхидһээ» хүн зо[...] ха гүйлтэ хэнэ.

Гуйчжоу болон буса[...] нуудһаа ерэһэн арад зо[...] шэд халаа «гуримгүй [...] тойгоор гарана». «нам[...] ажаһуухын аргагүй» г[...] байна. Энээнэй түлөө [...] гол түлэб бүридэдэг н[...] гаание хүн зоной түлө[...] нэнэ.

Уголовно гэмтэдэй [...] хэһээгдэдэггүй байһан [...] винцинуудай түлөөлэгш[...]

«Соёлой хубисхала[...] сагһаа хойшо өөһэдтөө [...] үзэл бодолой талаар з[...] дарахын тулада ниитын [...] ха органуудые маоистну[...] байгаа. Нютагай судеб[...] нууд намнан тараагда[...] тура үнэндөө ябуулга [...] гаа бшуу. Иимэ эрхэ б[...] орон дотор гэм хэхэ [...] олон болоно.

Уголовно гэмтэдэй [...] байһан тухай мэдээсэл[...] мүн Пекинэй хэблэлэй [...] дээрэ мэдээсэгдэдэг бол[...] һыень, хогшол зөөрни[...] хые» гүйһан Пекинэй [...] бэшэгүүдые «Бэйцзин Г[...] зетэ һүүлэй үдэрнүү[...] болоо.

Шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ ур[...]

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Мүнөөнэй бодото байдал харуулһан шэнэ конституци зохёолгые хараалалсан, үргэн ехэ шэнэдхэлгэнүүдые хэхые Перугэй президент Хуан Веласко Альварадо уряалаа. Орон дотор национальна һайндэрэй — Перугэй бэеэ даанхай байдалай июлиин 28-да тэмдэглэгдэһэнтэй дашарамдуулан, тэрэ радио ба телевиденеэр үгэ хэлэһэн байна.

Национальна экономикые бэхижүүлхэ, ороной бэеэ даанхай байдалые хангаха гээшэ дурадхагдаһан шэнэдхэлгэнүүдэй зорилгонь болоно. Бусад оронуудтай ажал хэрэгэй холбоое, худалдаа наймаанай харилсаае үргэдхэхын тулада шэнэ конституци мүн лэ шухала болоно гээд президент мэдүүлээ.

«Интернэшнл петролеум» гэжэ американ компаниие гү[...] дэ абаһан ушар табигда[...] нуудые бэелүүлхэ та[...] тельствын абаһан түрүү[...] ла алхам болоно.

Газар эзэмдэгшэдэй [...] хуряажа абаха, харин [...] шадай, гол түлэб амер[...] линуудай эзэмдэн абаһа[...] торхи үргэн ехэ үрэжэл[...] бусааха ябадал хараал[...] реформо тухай хуули[...] эсэстэ правительство ба[...] байна. Уһанай нөөсэ т[...] тельствын һаяхан һай[...] лиин проект аграрна реф[...] хала нэмэлтэ болож[...] хуулиин ёһоор уһанай [...] бидаа эзэмдэхэ ябадал [...] байна.

„ПРАВДА БУРЯТИИ" МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: РСФСР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнууд. «Хүдэлмэришэн, нэрэшни суутай!» гэһэн түрүү бэшэг. Республикын колхоз, совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: З. Веснинагай фоторепортаж. «Социалис уялгаяа дүүргэлтэдэнь юун дуталданаб» гэһэн М. Соломенный статья. «Инзагатын хонишолой үгэ ба хэрэг» гэһэн А. Дериглазовай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: РСФСР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудай түгэсхэл. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. ТАСС-ай интервью.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. ТАСС-ай материалнууд. Соносхолнууд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, урда аймагуудта саг зуурын бороо орохо. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 15—17, үдэрынь 30—32, бусад нютагуудта 27—32 градус дулаан байха.

СЭНХИ[Р] ЭКРАНУУД[ТА]

16 чаcһаа 17.30 ми[...] рэтэр Москваһаа да[...] 16 чаcһаа орон доторн[...] 16.15 минутаһаа «Эл[...] шамда» гэһэн дамжу[...] чаcһаа «Ленинизм—ма[...] хын манлай» гэһэн да[...] УЛААН-УДЭ ХАРУ[...] 17.30 минутаһаа «Кос[...] һэн тележурнал. 18.10[...] һаа «Илья Репин» гэ[...] ратурна дамжуулга. [...] нутаһаа республикын [...] 18.45 минутаһаа хү[...] чаcһаа 24 час хүрэтэр [...] һаа дамжуулга.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУ[...]

Манай адрес, телефону[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора-[...] приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. ред[...] 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря-[...] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства-[...] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышлен[...] строительства—61-35, советского строительства и быта-[...] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-[...] формации—34-05, общественная приёмная—56-62, [...] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при [...]те Министров БурАССР.

Н-04654. Зак. № 7[...]